

Inhoud

Inhoud	1
Voorwoord.....	3
Waarderingskader.....	4
Een nieuwe fase.....	5
Samenwerkingsverbanden passend onderwijs	5
Wat hebben we bereikt en willen we behouden?	6
Op weg naar inclusiever onderwijs	8
Faciliteiten.....	11
Zorgplicht	12
Basisondersteuning	13
Wat valt onder de basisondersteuning?	14
Lichte ondersteuning.....	14
Zware ondersteuning.....	16
Ondersteuningsniveaus	17
Optimale ontwikkeling	19
De school als 'werkplaats'	20
Thuiszitters	22
De jonge leerling.....	23
Gespecialiseerd onderwijs	25
Didactische achterstand of voorsprong.....	26
Speciaal Basisonderwijs.....	27
Hoogbegaafdheid	27
Speciaal Onderwijs	28
Van aanvraag arrangement naar inrichting faciliteiten.....	29
Kwaliteitszorg.....	32
Aspecten van kwaliteitszorg.....	33
Visie, ambities en doelen (BKA1)	34
Uitvoering, evaluatie, verantwoording, dialoog (BKA 2 & 3)	34
Een kader voor kwaliteit.....	35
Wat willen we realiseren?	36

Doelstelling 1: faciliteiten	36
Middelen	37
Personele capaciteit.....	37
Financiële middelen	38
Doelstelling 2: Optimale ontwikkeling	39
Middelen	40
Personele capaciteit	40
Financiele middelen	41
Doelstelling 3: Gespecialiseerd onderwijs.....	43
Middelen	44
Personele capaciteit	44
Financiele middelen	45
Meerjarenbegroting	46
Meerjarenbalans.....	47
Voorspelbare realisatie van de begroting	48
Code goed bestuur.....	50
Governance	53
Bekostigingssystematiek.....	55
Vangnetregeling.....	56
Procedures.....	58

VOORWOORD

Samenwerkingsverbanden bestaan sinds 2013. Wij hebben inmiddels dus bijna 10 jaar ervaring met de uitvoering van 'passend onderwijs'. Terugkijkend op het afgelopen decennium is een ontwikkeling zichtbaar waarbij aanvankelijk 'het bestaande onderwijssysteem' als uitgangspunt genomen werd. Wanneer dit aanbod niet aansloot bij de ondersteuningsbehoeften van een leerling, kwam deze leerling in aanmerking voor aanvullende ondersteuning. Nu tien jaar later staat niet het onderwijssysteem, maar de vraag en de behoeften van de leerlingen centraal. Het onderwijs dient zich gezamenlijk zodanig te organiseren dat zij met elkaar in staat zijn om tegemoet te komen aan de diversiteit aan ondersteuningsbehoeften van leerlingen. Het onderwijs heeft de opdracht leerlingen optimale en gelijke kansen op ontwikkeling te bieden in een inclusievere omgeving. Leerlingen met en zonder ondersteuningsbehoefte gaan zoveel mogelijk naar dezelfde school en krijgen samen en dichtbij huis het onderwijs dat zij nodig hebben.

De afgelopen vier jaar hebben we scholen in een wijk of gemeente gestimuleerd met elkaar een divers en complementair onderwijsaanbod in te richten. We hebben inzicht gekregen in het onderwijsaanbod van de scholen in onze regio en de mate waarin dit aansluit op de ondersteuningsbehoeften van onze leerlingen. We weten voor welke leerlingen we nog onvoldoende tegemoet kunnen komen aan wat zij nodig hebben. We weten ook dat de complexiteit van de ondersteuningsbehoefte van veel van deze leerlingen zodanig is, dat we alleen in samenwerking met partners hen optimale ontwikkelkansen kunnen geven.

De komende vier jaar staan de werkzaamheden van het samenwerkingsverband dan ook in het teken van het organiseren van ondersteuning op school en in de klas door de lokale overheid, diverse maatschappelijke partners en het samenwerkingsverband zelf. De school is vanuit ons perspectief, voor iedere professional die iets kan betekenen voor kinderen, 'the place to be'. Alleen dan krijgen al onze leerlingen optimale en gelijke ontwikkelkansen en groeien zij op in een veilige, warme en stimulerende omgeving, waarin ze mogen worden wie ze zijn.

WAARDERINGSKADER

Begin 2023 heeft de inspectie van het onderwijs haar vierjaarlijks onderzoek bij ons samenwerkingsverband uitgevoerd. De rapportage die wij naar aanleiding van dit onderzoek ontvangen hebben versterkt de urgentie op de opgave waar wij voor staan en ons aan committeren.

Op basis van dit onderzoek heeft de inspectie geconcludeerd dat het samenwerkingsverband op een voldoende niveau uitvoering geeft aan de opgedragen wettelijke taken binnen het kwaliteitsgebied 'Realisatie passend onderwijs'. Zij ziet echter wel mogelijkheden tot verbetering. De inspectie heeft geconstateerd dat er een aantal mooie voorbeelden van extra ondersteuning in het regulier onderwijs voor leerlingen gerealiseerd is. Zij waardeert de samenwerking tussen regulier en speciaal onderwijs positief. Het samenwerkingsverband geeft adequaat en binnen een passende termijn uitvoering aan de afgifte van toelaatbaarheidsverklaringen en financiële ondersteuning aan scholen. Ook de ondersteuning die door de Begeleiders Passend Onderwijs (BPO 'ers) geboden wordt aan de scholen en de samenwerking met de gemeenten en haar uitvoeringsorganisaties ziet de inspectie als een goede ontwikkeling. De inspectie spreekt haar zorg uit over het hoge aantal verwijzingen naar het speciaal onderwijs, dat ruim boven het landelijk gemiddelde ligt en op termijn voor financiële uitdagingen kan zorgen.

Het ondersteuningsplan over de periode 2019/2023 voldeed niet aan de wettelijke eisen. De inspectie vraagt met name aandacht voor het verder uitwerken van ons kwaliteitszorgsysteem, zodat meer instrumenten ingezet kunnen worden om te sturen op de afspraken uit het ondersteuningsplan 2023/2027 en deze te monitoren. De sturing op de ontwikkeling van de kwaliteit en het waarborgen ervan over de periode van ons ondersteuningsplan 2019/2023 was onvoldoende. Op basis van het vorige ondersteuningsplan kon onvoldoende gemonitord worden of en in welke mate schoolbesturen gemaakte afspraken nakomen en middelen doelmatig besteed worden. Hierdoor was het lastig de gemaakte afspraken en resultaatverwachtingen te evalueren. Ook de sturing op een betekenisvolle inzet van de middelen en de verantwoording daarover was beperkt mogelijk doordat de koppeling tussen doelen en middelen niet gelegd was. Op basis van de gesprekken die de inspectie gevoerd heeft met diverse betrokkenen concludeert zij daarnaast dat een cultuur van aanspreken en het afleggen van verantwoording ontbreekt en dat de bereidheid van de scholen tot samenwerking om gezamenlijk beoogde doelen te realiseren per werkeenheid verschilt.

Tot slot vraagt de inspectie aandacht voor een verdere uitwerking van onze governance. Zij vindt de rolverdeling tussen de algemene ledenvergadering en het bestuur onvoldoende uitgewerkt. Mede door het ontbreken van een toezichtskader is onvoldoende duidelijk wie nu waar precies toezicht ophoudt. We hebben de komende vier jaar een heldere opdracht!

Een nieuwe fase

Het ondersteuningsplan 2023/2024 focust zich op de wettelijke opdracht die het samenwerkingsverband heeft. Naast alle opgaven waar de inspectie onze aandacht voor vraagt staat onze kernopdracht centraal 'het inrichten van een dekkend netwerk van faciliteiten voor alle leerlingen in de regio'. Hiermee staan wij voor een afgebakende opgave, die door 'de aard' ervan tegelijkertijd veelomvattend is.

De context waarin we aan deze opgave uitvoering geven is uitdagend: er is een groot tekort aan personeel, een grote instroom van leerlingen vanuit andere landen, de eisen die ouders en het ministerie aan het onderwijs stellen nemen toe en de huidige wet – en regelgeving is beperkend om datgene wat nodig is mogelijk te maken. Tegelijkertijd zijn er ook allerlei positieve ontwikkelingen. Het onderwijs en de samenwerkingsverbanden hebben het afgelopen decennium voldoende ervaring opgedaan met de bouwstenen die nodig zijn om tegemoet te komen aan de diversiteit aan ondersteuningsbehoeften van leerlingen. Zowel binnen ons samenwerkingsverband als in de rest van Nederland zijn allerlei voorbeelden te vinden van faciliteiten waar leerlingen zich in een inclusievere setting optimaal kunnen ontwikkelen. Daarnaast is uit een groot aantal wetenschappelijke publicaties gebleken dat de school de plek is waar effectief uitvoering gegeven kan worden aan de jeugdwet. Steeds meer gemeenten nemen deze publicaties serieus en organiseren de uitvoering van de jeugdwet voor een groot deel in de klas en op school. Ook de maatschappelijke ondersteuning van gezinnen en het borgen van de veiligheid van haar inwoners wordt door gemeenten steeds vaker op het niveau van de buurt en de wijk vormgegeven. Juist op dat schaalniveau is de school een belangrijke voorziening.

De komende jaren hebben we nog veel te ontdekken, te experimenteren en te leren, maar we kennen onze rol en voelen ons gesteund door de ontwikkeling die bij de aangesloten gemeenten op gang gekomen is. Uiteindelijk weten we dat we alleen samen met een groot aantal partners onze scholen zodanig kunnen ondersteunen dat zij in staat zijn om leerlingen datgene te bieden wat zij nodig hebben. Een Afrikaans spreekwoord luidt: it takes a village to raise a child. Vrij vertaald: wij erkennen de belangrijke bijdrage die ook anderen leveren aan de ontwikkeling van onze leerlingen. De komende vier jaar gaan we met elkaar dit 'dorp' bouwen. We gaan samen aan de slag!

Samenwerkingsverbanden passend onderwijs

Schoolbesturen zijn verplicht aangesloten bij één of meer samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Het bestuur van het samenwerkingsverband en de aangesloten schoolbesturen zijn beide en gezamenlijk verantwoordelijk voor de realisatie van passend onderwijs. Het samenwerkingsverband heeft eigen wettelijke taken en deze zijn erop gericht om te zorgen voor een dekkend netwerk van voorzieningen, zodat aangesloten schoolbesturen kunnen voldoen aan de zorgplicht passend onderwijs. Het samenwerkingsverband moet afspraken maken over de manier waarop voor alle

leerlingen zo goed mogelijk passend onderwijs wordt georganiseerd. Deze afspraken legt het samenwerkingsverband vast in het ondersteuningsplan. Waar deze afspraken het beleid van schoolbesturen en scholen betreffen, zijn de schoolbesturen verantwoordelijk voor de uitvoering van deze afspraken.

De wet laat veel ruimte voor samenwerkingsverbanden en schoolbesturen om passend onderwijs naar regionale kenmerken en eigen visie te organiseren. Die vrijheid is ook bedoeld om ruimte te creëren voor meer maatwerk en om keuzes te maken die passen bij de extra onderwijsbehoeften van leerlingen in de regio. Dit vraagt om een goede afstemming met gemeentelijke partners en is gericht op de aansluiting van het onderwijs op het jeugdbeleid van de gemeente(n), waaronder de jeugdhulp. Ook hierover legt het samenwerkingsverband afspraken vast in het ondersteuningsplan en voert hierover overleg met de gemeente(n) en andere samenwerkingsverbanden in de regio.

Een andere belangrijke taak van het samenwerkingsverband is de verantwoordelijkheid voor de advisering over extra ondersteuning en toeleiding naar speciale scholen en voorzieningen. Hiermee vervult het samenwerkingsverband een centrale rol in de toewijzing van extra ondersteuning.

Het waarderingskader voor samenwerkingsverbanden passend onderwijs bestaat uit twee kwaliteitsgebieden die ieder onderverdeeld zijn in drie standaarden. Het kwaliteitsgebied Besturing, Kwaliteitszorg en Ambitie (BKA) is onderverdeeld in drie standaarden betrekking hebben op de (in)richting, uitvoering en evaluatie. Deze standaarden zijn met elkaar verbonden en richten zich op het stelsel van kwaliteitszorg en governance.

Het kwaliteitsgebied Realisatie Passend Onderwijs (RPO) richt zich op de wettelijke taken die specifiek zijn voorbehouden aan samenwerkingsverbanden passend onderwijs en die gericht zijn op de realisatie van de maatschappelijke opdracht voor passend onderwijs. Hierbij is het van belang dat de aangesloten scholen het beleid van het samenwerkingsverband in de praktijk uitvoeren en in kaart brengen welke resultaten hiermee bereikt worden.

Wat hebben we bereikt en willen we behouden?

De afgelopen jaren hebben we goed zicht gekregen op de kwaliteit en de diversiteit van ons ondersteuningsaanbod en de mate waarin dit aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van onze leerlingen. Dit inzicht hebben we kunnen ontwikkelen door de school ondersteuningsprofielen die jaarlijks door de intern begeleiders en directeurs van de scholen opgesteld worden en door de inzet van de begeleiders passend onderwijs die bekend zijn met de praktische uitvoering van het onderwijs op onze scholen.

Door de inzet van de coördinerend directeurs van de werkeenheden en de procesregisseurs hebben we zicht op de mate waarin de doelen van de werkeenheden aansluiten bij de ambities van het samenwerkingsverband en de interventies die door

de samenwerkende scholen ingezet worden om het netwerk van faciliteiten beter aan te laten sluiten bij de ondersteuningsbehoeften van onze leerlingen.

De leden van de commissie toelaatbaarheidsverklaringen (CTLV) dragen zorg voor een kwalitatief hoogwaardig advies aan de directeur-bestuurder met betrekking tot de mate waarin een leerling 'noodzakelijkerwijs' aangewezen is op gespecialiseerd onderwijs en of een school in aanmerking komt voor aanvullende financiële ondersteuning door middel van een (groeps)arrangement. De leden van de CTLV beoordelen daarnaast of de kwaliteit van het ondersteuningsaanbod op de reguliere scholen voor de leerlingen die een 'zware' ondersteuningsbehoefte hebben aan de criteria voldoet.

De coördinator van het Centraal Ondersteuningsteam borgt de beschikbaarheid van een toegewijd en toegerust team van BPO 'ers. Zij stuurt bij iedere BPO 'er op de ontwikkeling en borging van een netwerk van professionals, zodat zij de professionals van andere organisaties kennen die een bijdrage kunnen leveren aan de ondersteuning van leerlingen. Op tactisch niveau maakt zij afspraken met de beleids- en kwaliteitsmedewerkers van de gemeenten over werkprocessen en randvoorwaarden die nodig zijn om tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoeften van leerlingen die geheel of deels geen onderwijs volgen (thuiszitters). Daarnaast initieert en ondersteunt zij diverse netwerken waar professionals uit verschillende domeinen elkaar ontmoeten om kennis – en ervaringen uit te wisselen en zich gezamenlijk in te zetten voor leerlingen.

De BPO 'ers werken primair samen met de professionals op de scholen en dragen zorg voor de vroeg signalering van leerlingen met een aanvullende ondersteuningsbehoefte. Zij ondersteunen bij de inrichting van passende interventies, bieden 'coaching on the job, helpen bij BAO/BAO verwijzingen en bij de toeleiding naar specialistische onderwijsvoorzieningen. Zij zijn op operationeel niveau 'de schakel' met de professionals van de andere domeinen. De jeugdartsen, de medewerkers van de GGZ, de maatschappelijk werkers, de jeugdprofessionals van de gemeente en uitvoerend professionals van zorg weten de BPO 'ers steeds beter te vinden en zijn blij met de constructieve wijze waarop samengewerkt wordt en de directe ondersteuning die hierdoor aan de professionals op school of aan de leerlingen geboden kan worden.

De BPO 'ers hebben zicht op de kwaliteit van de basisondersteuning op de scholen en het niveau van de lichte en zware ondersteuning en helpen de scholen deze verder te ontwikkelen. Ook hebben zij een realistisch en praktisch beeld van de mate waarin het ondersteuningsaanbod tegemoet komt aan de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen en voldoende divers en complementair is. Een aantal BPO 'ers is primair belast met de begeleiding van leerlingen die geheel of gedeeltelijk thuiszitten en werken aan de toeleiding van deze leerlingen naar een passende onderwijsplek.

HIER STAAN WIJ IN 2035

In de regio Breda hebben de scholen in 2035 het onderwijs zodanig ingericht dat het tegemoetkomt aan de diversiteit aan karakters, interesses, vaardigheden en onderwijsbehoeften van leerlingen. Het uitgangspunt is dat leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben en leerlingen die dat niet nodig hebben samen onderwijs krijgen.

In 2035 volgen bijna alle leerlingen onderwijs op een school in hun buurt. Een beperkt aantal leerlingen gaat geheel of gedeeltelijk naar het speciaal (basis)onderwijs. Het regulier en speciaal (basis) onderwijs werken intensief samen. De professionals delen actief kennis en ervaring met elkaar en ontwikkelen het onderwijs samen naar een steeds hoger niveau.

De scholen hebben met elkaar een divers en complementair onderwijsaanbod ingericht. Zij werken intensief en constructief met elkaar en andere partners samen aan het optimaliseren van het onderwijs voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte die de basisondersteuning overstijgt. De scholen bieden ouders en leerlingen een helder beeld van hun mogelijkheden en uitdagingen. In de scholen is onderwijs en zorg integraal georganiseerd.

Professionals en bestuurders reflecteren continu op de mate waarin beoogde doelen bereikt worden en baseren hierop de interventies die zij inzetten. Leren is niet alleen voor leerlingen, maar ook voor de professionals een uitdaging die zij dagelijks aangaan.

Op weg naar inclusiever onderwijs

Wij willen de talenten van alle leerlingen tot bloei laten komen en samen met de aangesloten onderwijsinstellingen zorgen voor de invulling van de kernfuncties van het onderwijs: kwalificatie, socialisatie en toeleiding naar vervolgonderwijs. Wij streven naar een optimale ontwikkeling voor alle leerlingen in onze regio, kansengelijkheid en inclusie. Hierbij hebben wij steeds oog voor het welbevinden van onze leerlingen, o.a. als belangrijke voorwaarde om ervoor te zorgen dat leerlingen kunnen leren.

Het kabinet Rutte IV heeft in het coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' de ambitie opgenomen om inclusief onderwijs te realiseren in 2035. Wij sluiten ons aan bij deze ambitie. Hiervoor is het belangrijk dat leerlingen zich kunnen ontwikkelen in een sociaal veilige en inclusieve omgeving, waarin er waardering is voor iedere leerling en leerlingen 'gezien worden' en 'mogen zijn wie ze zijn'. We streven hierbij niet alleen naar zo inclusief mogelijk onderwijs, maar ook naar het zoveel mogelijk thuisnabij organiseren van het onderwijs. Thuis nabij onderwijs versterkt de sociale inclusie in breder perspectief (de buurt en de wijk) en beperkt de reistijd voor leerlingen.

Vanuit een gedeelde visie op inclusiever onderwijs en steunend op bestuurlijk commitment van de bij ons samenwerkingsverband aangesloten onderwijsinstellingen

en partners, zetten we ons gezamenlijk in voor deze ambitie. Ons streven is dat (bijna) alle leerlingen, ook wanneer er sprake is van een zware ondersteuningsbehoefte, dichtbij huis het onderwijs krijgen dat ze nodig hebben.

Inclusief onderwijs is onderwerp van gesprek binnen onze scholen en wordt geborgd binnen alle school- en jaarplannen. We brengen een intensieve samenwerking tussen onderwijs en zorg op gang, waarbij een preventieve en integrale aanpak centraal staat. Onze scholen werken samen met diverse partners in de wijk en met de partners die betrokken zijn bij de ondersteuning van de leerlingen en of het gezin.

Ouders, leerlingen en professionals betrekken we voortdurend bij het ontwikkelingsproces naar inclusiever onderwijs. Leerkrachten die uitvoering geven aan deze inclusievere vormen van onderwijs worden goed gefaciliteerd. Alle begeleiders stemmen hun verwachting af op de mogelijkheden van de leerling.

De specialistische scholen binnen ons samenwerkingsverband zetten de komende jaren een steeds groter deel van hun personeel in op de reguliere basisscholen. De intensieve samenwerking en kennisoverdracht tussen het regulier en speciaal onderwijs leidt tot de ontwikkeling van een inclusiever onderwijsaanbod bij beide type scholen.

Op deze manier werken we geleidelijk aan een toename van het ondersteuningsaanbod voor leerlingen met een aanvullende ondersteuningsbehoefte binnen het regulier onderwijs, zodat steeds meer leerlingen in een sociaal inclusieve setting thuis nabij onderwijs kunnen volgen.

OUDERS EN KINDEREN

Ouders geven aan vaak hun weg niet goed te vinden in de zoektocht naar passend onderwijs voor hun kind in hun omgeving. Scholen hebben wel informatie over wat zij zelf aanbieden, maar vaak niet over het aanbod in de regio. Ouders weten niet altijd goed wat de rechten en plichten van scholen zijn, waardoor zij geen gelijkwaardig gesprek over passend onderwijs aan kunnen gaan met school. Ouders willen graag informatie die toegankelijk en voor hen begrijpelijk is en waar nodig op hun situatie is toegespitst. Ouders willen ondersteuning bij hun zoektocht naar en binnen passend onderwijs. Hierbij is het belangrijk dat ouders in hun eigen omgeving gezien, gehoord en geholpen worden. Wij hebben daarom, samen met RSV Breda e.o. VO, een ouder- en jeugdsteunpunt ingericht. Ouders en kinderen vinden daar informatie over en steun bij het vinden van het juiste onderwijs voor hun kind. Hierbij richten we ons, naast ouders ook op kinderen.

Het steunpunt werkt onafhankelijk en verstrekt informatie over passend onderwijs in onze regio en over de rechten en plichten van ouders en jeugdigen, scholen en het samenwerkingsverband.

De informatievoorziening over het onderwijsaanbod op school blijft een verantwoordelijkheid van scholen en schoolbesturen, net als de behandeling van klachten en geschillen in procedures. Het steunpunt biedt wel ondersteuning bij klachtenprocedures, met informatie en uitleg over mogelijke stappen die gezet kunnen worden.

Ons beleid met betrekking tot de ondersteuning aan ouders wordt gevormd door drie pijlers: informeren, steunen en signaleren. Wij zorgen dat de informatie die aan ouders verstrekt wordt toegankelijk, leesbaar en begrijpelijk is. Wij zorgen voor praktisch advies, ondersteuning en begeleiding bij het vinden van passend onderwijs. Wij gebruiken de ervaringen van ouders voor het ontwikkelen en aanpassen van het beleid van het samenwerkingsverband.

FACILITEITEN

Dit ondersteuningsplan is het derde strategische plan sinds de oprichting van ons samenwerkingsverband. De eerste jaren van het bestaan van het samenwerkingsverband heeft het beleid in het teken gestaan van de inrichting van een nieuwe organisatie en de facilitering van de ondersteuningsbehoefte van individuele leerlingen. Het samenwerkingsverband faciliteerde de ondersteuningsbehoefte van individuele leerlingen door het verstrekken van financiële middelen aan de scholen en het beoordelen of leerlingen in aanmerking kwamen voor een toelaatbaarheidsverklaring naar het speciaal (basis) onderwijs. In deze periode is de basis gelegd voor de operationele werkzaamheden die het samenwerkingsverband en de aangesloten onderwijsinstellingen gezamenlijk uitvoeren om tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoeften van individuele leerlingen.

In het tweede ondersteuningsplan 2019/2023, lag het accent op de organisatie van de samenwerking tussen de scholen in een bepaalde wijk of gemeente door de inrichting van werkeenheden. Deze werkeenheden hadden de taak om gezamenlijk 'zo thuisnabij mogelijk', onderwijs aan te bieden voor alle leerlingen in het voedingsgebied van die werkeenheid. Een kritische succesfactor voor dit beleid was de uitdaging om boven het belang van de individuele school of onderwijsinstelling uit te stijgen en het belang van alle leerlingen in dat gebied centraal te stellen. In deze tweede strategische periode hebben de scholen in een bepaald gebied elkaar leren kennen en gezamenlijk inzicht gekregen in het aanwezige ondersteuningsaanbod. Het samenwerkingsverband heeft in deze periode scherp in beeld gekregen in welke mate het netwerk van faciliteiten in onze regio aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van leerlingen en voldoende divers en complementair is.

Nu we aan het begin staan van ons derde strategische beleidsplan staan we voor de opgave om op basis van de kennis van het ondersteuningsaanbod in onze regio te sturen op de inrichting van een fijnmaziger netwerk van faciliteiten voor alle leerlingen in onze regio. Het samenwerkingsverband maakt voor de aangesloten onderwijsinstellingen de hiaten en de overlap in dit netwerk inzichtelijk en stuurt op een bij de ondersteuningsbehoefte van onze leerlingen passende spreiding en clustering van de ondersteuningsfaciliteiten. Hierbij wordt in plaats van de ondersteuningsbehoefte van een individuele leerling, de inrichting van een onderwijsaanbod voor groepen leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte als uitgangspunt genomen. Hierbij hanteren we het uitgangspunt dat we ernaar streven dat leerlingen met allerlei ondersteuningsbehoeften zoveel mogelijk samen onderwijs volgen. Deze inclusievere vormen van onderwijs organiseren we in nauwe samenwerking met de gemeente en haar uitvoeringsorganisaties, waarbij ook voor deze partners 'de school' de werkplaats is.

Door geleidelijk ons netwerk van faciliteiten verder uit te breiden en te optimaliseren voldoen we steeds beter aan de onderwijs ondersteuningsbehoeften van iedere leerling in de regio.

Het samenwerkingsverband heeft de opdracht om voor zoveel mogelijk leerlingen, thuis nabij een passend onderwijsaanbod te realiseren, waarbij de continue ontwikkeling van de leerling centraal staat en thuiszitten of schooluitval wordt voorkomen. Hiertoe hebben de onderwijsinstellingen vanuit de wet de zorgplicht gekregen en het samenwerkingsverband de verplichting om een 'dekkend netwerk aan voorzieningen'¹ in te richten en in stand te houden. Hierbij is het van belang om zicht te hebben op het onderwijs ondersteuningsaanbod van de scholen en moeten de verschillende ondersteuningsniveaus op elkaar aansluiten². Vastgesteld moet worden of wij op het juiste 'schaalniveau' beschikken over een kwalitatief en kwantitatief toereikend ondersteuningsaanbod dat aansluit op de behoeften van de leerlingen.

Scholen in een bepaalde buurt, wijk of gemeente organiseren samen een zo divers en complementair mogelijk ondersteuningsaanbod voor hun leerlingen. Op het niveau van het samenwerkingsverband wordt gewerkt aan een dekkend netwerk van faciliteiten voor alle leerlingen in onze regio.

Het lukt de scholen in ons samenwerkingsverband redelijk om een onderwijsaanbod in te richten voor leerlingen met een lichte ondersteuningsbehoefte. Een groot deel van deze leerlingen blijft, met extra ondersteuning op het regulier onderwijs. Slechts een klein deel van deze leerlingen volgt onderwijs op een school voor Speciaal Basis Onderwijs. Het lukt ons echter nog onvoldoende om in het regulier onderwijs leerlingen met een zware onderwijs ondersteuningsbehoefte te faciliteren. Nog steeds stijgt jaarlijks het percentage leerlingen dat aangewezen is op speciaal onderwijs. Dit betekent dat zij niet in de buurt naar school gaan.

Zorgplicht

Per 1 augustus 2014 is 'de zorgplicht' voor scholen ingevoerd. Deze wet schrijft voor dat elke school een school ondersteuningsprofiel maakt, dat een beeld geeft van de deskundigheid, het onderwijsaanbod en de voorzieningen die een school in een huis heeft om te voorzien in de onderwijs – en ondersteuningsbehoefte van leerlingen.

---

¹ RPO1. Dekkend netwerk van voorzieningen: Het samenwerkingsverband heeft voor alle leerlingen in het samenwerkingsverband die extra ondersteuning nodig hebben een passende onderwijsplek beschikbaar.

² Artikel 18a, tweede lid, WPO / artikel 2.47, tweede lid, WVO 2020: Het samenwerkingsverband stelt zich ten doel een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen te realiseren en wel zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats krijgen.

De zorgplicht van het schoolbestuur brengt met zich mee dat voor leerlingen die niet terecht kunnen op de school waar zij zich hebben aangemeld, die school wel de verplichting heeft om binnen het samenwerkingsverband een andere school te vinden.

De zorgplicht is van toepassing op leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben en die niet zonder meer het onderwijs kunnen doorlopen. Als een school geen passende onderwijsplek kan bieden, werken de scholen samen om ervoor te zorgen dat de leerling op een andere school kan worden geplaatst. Hierdoor kunnen leerlingen, al dan niet met extra ondersteuning, een ononderbroken ontwikkelingsproces doormaken. Deze extra ondersteuning omvat alle vormen en combinaties van onderwijs, ondersteuning en/of zorg die de basisondersteuning overstijgt.

Basisondersteuning

Het is de opdracht voor scholen, schoolbesturen en het samenwerkingsverband om tot een continuüm van onderwijsondersteuning te komen. Basisondersteuning vormt hiervoor het fundament. Ouders moeten weten wat zij tenminste van iedere school in de regio mogen verwachten als het om onderwijsondersteuning gaat.

Basisondersteuning is het geheel van preventieve en lichte curatieve interventies die binnen de onderwijs ondersteuningsstructuur van de school planmatig en op een overeengekomen kwaliteitsniveau worden uitgevoerd. In het ondersteuningsprofiel van de school wordt in ieder geval aangegeven wat de expertise is van het ondersteuningsteam voor wat betreft preventieve en (licht)curatieve interventies en hoe die zichtbaar worden in de onderwijsorganisatie van de school. Ook wordt aangegeven hoe de specifieke expertise van samenwerkende scholen wordt benut, met welke ketenpartners wordt samengewerkt en welke afspraken zijn gemaakt met de gemeente over de uitvoering van jeugd gerelateerde zorgtaken.

Vanaf 1 augustus 2024 is nieuwe wetgeving van toepassing op de normering van de basisondersteuning. Voor alle scholen in Nederland wordt het minimale niveau van basisondersteuning vanaf dat moment op de scholen gelijk. OCW verlegt hiermee de definiëring van de basisondersteuning, van de samenwerkingsverbanden naar zichzelf. De onderwijsinstellingen verantwoordden zich tot 1 augustus 2024 over de kwaliteit van hun basisondersteuning aan het samenwerkingsverband en vanaf het schooljaar 2024/2025 aan de inspectie. Scholen kunnen ervoor kiezen een hoger ambitieniveau te hebben dan de minimale eisen die hieraan door het ministerie gesteld worden.

Het samenwerkingsverband heeft de wettelijke taak om toe te zien op de kwaliteit van de basisondersteuning op de scholen. De huidige kwaliteit van de basisondersteuning op de basisscholen binnen het samenwerkingsverband is divers.

Hieronder definiëren wij waar de basisondersteuning op de scholen binnen ons samenwerkingsverband aan moet voldoen. Het is aan de scholen om dit te vertalen naar de dagelijkse praktijk, zodat op alle scholen in onze regio dit minimale niveau van basisondersteuning aanwezig is.

Wat valt onder de basisondersteuning?

De basisondersteuning is er op gericht tijdig leer – opgroei - en opvoedproblemen te signaleren. Vroegtijdige signalering vereist de aanwezigheid van diagnostische expertise en kan al dan niet in samenwerking met ketenpartners worden georganiseerd. Ook de zorg voor een veilig schoolklimaat maakt deel uit van de basisondersteuning.

Binnen ons samenwerkingsverband verstaan wij onder basisondersteuning:

- Fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen, aangepaste werk- en instructieruimtes en de beschikbaarheid van hulpmiddelen voor leerlingen die dit nodig hebben.
- Programma's en methodieken gericht op sociale veiligheid en (het voorkomen van) gedragsproblemen.
- Onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen. De onderwijsbehoeften van een leerling zijn hierin leidend.
- Een aanbod voor leerlingen met (vermoeden van) dyslexie of dyscalculie (conform de protocollen).
- Een protocol voor medische handelingen en de curatieve zorg en ondersteuning die de school samen met ketenpartners kan bieden.

Een volgend aspect van basisondersteuning is de inrichting van de ondersteuningsstructuur en het borgen van het planmatig handelen. Alle scholen binnen ons samenwerkingsverband werken volgens het [Stappenplan basisondersteuning - basisondersteuning in 6 stappen | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

Lichte ondersteuning

Lichte ondersteuning wordt geboden aan leerlingen met leer-, gedrags- en/of opvoedingsproblemen. Voor deze leerlingen zijn de reguliere kerndoelen van toepassing. Deze bepalen het onderwijsaanbod en het niveau van de kennis en de vaardigheden die leerlingen moeten opdoen. De ondersteuning die aan deze leerlingen geboden wordt bestaat uit preventieve en curatieve initiatieven. Deze interventies worden geboden aan leerlingen die op enigerlei wijze achterstand dreigen op te lopen of hebben opgelopen op het aan hen aangeboden onderwijsprogramma. Dit kan ook van toepassing zijn voor leerlingen die binnen een bepaalde leerlijn voor (één of) meerdere vakgebieden bovengemiddelde begaafd zijn of leerlingen waarbij de werkhouding (executieve functies) en of hun sociaal-emotionele ontwikkeling (mindset) om extra ondersteuning vragen.

Er zijn dan extra middelen vanuit het schoolbestuur nodig om de kerndoelen zoveel mogelijk te behalen. Deze middelen zijn structureel door het samenwerkingsverband aan de schoolbesturen verstrekt³.

Het samenwerkingsverband verwacht van de basisscholen dat zij middelen lichte ondersteuning preventief en licht curatief inzetten, binnen de structuur van de ondersteuning die op school ingericht is. De school maakt hierin zelf keuzes die passen bij de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen en onderdeel zijn van het beleid van de school. Van de school mag ook worden verwacht dat zij in haar afwegingen ook de wensen en mogelijkheden van andere scholen binnen de werkeenheden of het eigen bestuur betreft. Niet elke school hoeft de benodigde expertise zelf in huis te hebben. Interbestuurlijke afspraken binnen de werkeenheden kunnen bijdragen aan kostenbesparing, verbetering van effectiviteit en verdere ontwikkeling van deskundigheid. De scholen binnen een buurt/wijk/gemeente kunnen er juist ook voor kiezen dat de ene school meer geëquipeerd is om tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoefte van de ene leerling en de andere school aan de ondersteuningsbehoefte van andere leerlingen. De scholen zorgen er hierbij voor dat hun school ondersteuningsprofielen complementair zijn aan elkaar, zodat een divers ondersteuningsaanbod, binnen de buurt, wijk en gemeente ingericht wordt.

Het open bespreken van de mogelijkheden en onmogelijkheden van iedere school vraagt een samenwerking die gebaseerd is op elkaar kennen, ontmoeten, respecteren en waarderen. De scholen stellen zich kwetsbaar naar elkaar op, door niet alleen te benoemen welke leerlingen zij adequaat kunnen ondersteunen, maar ook door transparant te zijn naar elkaar over de leerlingen waarvoor zij niet tegemoet kunnen komen aan hun onderwijs ondersteuningsbehoeften.

Voor leerlingen die een ander onderwijsprogramma volgen dan het schoolprogramma stelt de school, op basis van overleg met de ouders, een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) op. Het OPP beschrijft welke doelen de leerling kan behalen en welke extra ondersteuning daarvoor nodig is⁴. Het document biedt school, ouders en inspectie houvast bij het reflecteren op de gerealiseerde opbrengsten. Als er sprake is van een gecombineerd traject met jeugdzorg worden ook de betreffende partners hierbij betrokken. De invulling van dit aanbod kan op individuele basis worden geboden, of in een (kleine) groep met leerlingen met eenzelfde ondersteuningsbehoefte.

Scholen hebben hun onderwijsaanbod op het gebied van de lichte ondersteuning op orde als zij in staat om:

---

³ Artikel 18a, zesde lid, WPO / artikel 2.47, zevende lid, WVO 2020: Het samenwerkingsverband heeft onder andere de taak om middelen en voorzieningen te verdelen over en toe te wijzen aan de scholen ten behoeve van het dekkend netwerk.

⁴ [Wat moet er in het ontwikkelingsperspectief \(opp\) staan? | Inspectie van het onderwijs \(onderwijsinspectie.nl\)](#)

- het onderwijsaanbod passend te maken aan de onderwijsbehoeften van leerlingen met 1,5 tot 2 jaar didactische/ cognitieve achterstand op één of meerdere leergebieden.
- het onderwijsaanbod passend te maken aan de onderwijsbehoeften van leerlingen met 1,5 tot 2 jaar didactische/ cognitieve voorsprong.
- deze leerlingen toe te laten komen aan het verwerken van de leerstof en groei te laten zien op de in het ontwikkelingsperspectief gestelde, ontwikkeldoelen.
- de transfer van het 'extra aanbod' naar de dagelijkse praktijk in de klas te maken doordat de leerkracht van deze klas vaardigheden ontwikkelt om deze leerling met dit specifieke aanbod in de klas kan begeleiden.
- hoogbegaafde leerlingen voldoende uitdaging in een verbreed aanbod te bieden. Zodat dit aanbod, naast compacten, verrijken, verdiepen en versnellen hun ontwikkeling stimuleert.
- naast de succesvolle, goed presterende leerlingen, ook onderpresteerders te signaleren en te begeleiden.⁵
- leerlingen met ondersteuningsbehoeften gericht op werkhouding (executieve functies) gericht te begeleiden met de ontwikkeling van hun executieve functies zodat hun werkhouding verbetert.
- leerlingen met ondersteuningsbehoeften op sociaal-emotioneel gebied (mindset, faalangst) gericht te begeleiden.

Zware ondersteuning

De afgelopen jaren verstrekte het samenwerkingsverband jaarlijks aan ongeveer 1% van de leerlingen in het regulier onderwijs ondersteuningsarrangementen. Het gaat hier om leerlingen die in aanmerking komen voor een toelaatbaarheidsverklaring naar het speciaal onderwijs, maar onderwijs volgen op een reguliere school. Daarnaast volgt ongeveer 3% van de leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte onderwijs op het speciaal onderwijs. In zijn totaliteit heeft dus ongeveer 4% van onze leerlingen een 'zware' onderwijs ondersteuningsbehoefte. Ook voor deze leerlingen willen we het onderwijs zo thuis nabij mogelijk organiseren.

Zoals eerder beschreven stijgt in ons samenwerkingsverband, al een aantal jaar het percentage leerlingen dat aangewezen is op speciaal onderwijs. Deze kwetsbare leerlingen doen een beroep op zeer specialistische inhoudelijke kennis en dagen de pedagogische tact van onze professionals uit. Om aan te kunnen sluiten op datgene wat deze leerlingen nodig hebben, dienen de randvoorwaarden op orde te zijn, terwijl juist dat voor deze leerlingen niet zomaar vanzelf gaat. Het is immers niet eenvoudig om in het regulier onderwijs, samen met partners kosteneffectief en hoogwaardig onderwijs, te organiseren. Voor deze leerlingen is het vaak nodig om het onderwijs te combineren

---

⁵ Ondersteuningsniveaus Novilo - Talentonderwijs in de praktijk.

met zorg. Daarnaast is de inhoudelijke opgave zo complex dat we hierin nog veel te leren en ontdekken hebben.

Het samenwerkingsverband verstrekt zware ondersteuningsmiddelen aan de reguliere basisscholen, die in staat zijn om tegemoet te komen aan de onderwijs ondersteuningsbehoefte van leerlingen die anders aangewezen zijn op het speciaal onderwijs. We streven naar de ontwikkeling van een onderwijsaanbod voor leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte op ongeveer 25% van onze reguliere basisscholen. Deze reguliere basisscholen worden hiervoor op structurele basis door het samenwerkingsverband bekostigd, waardoor deze scholen in staat zijn om de medewerkers met de daarvoor benodigde expertise aan zich te binden en de kwaliteit van het onderwijs en de ondersteuningsstructuur te ontwikkelen. Voor de inzet van de zware ondersteuningsmiddelen gaan we ervanuit dat de expertise voor deze leerlingen zoveel mogelijk geclusterd wordt binnen de wijk of de gemeente.

Ondersteuningsniveaus

Basisondersteuning

Ondersteuningsniveau 1 (algemene preventie in de groep door de groepsleerkracht)
Dagelijkse ondersteuning in de groep (basisaanbod).

Ondersteuningsniveau 2 (extra ondersteuning in de groep door de groepsleerkracht)
Extra ondersteuning in de groep, intensivering van het basisaanbod.

Ondersteuningsniveau 3 (extra ondersteuning binnen (meest wenselijk) of buiten de groep. Speciale ondersteuning binnen de school na interne en/of externe consultatie (begeleider passend onderwijs, ketenpartners).

Lichte ondersteuning

Ondersteuningsniveau 4 (extra ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband). De leerling is met een aangepast onderwijsaanbod in staat om de reguliere onderwijsdoelen te behalen of ontvangt een toelaatbaarheidsverklaring voor het SBO.

Zware ondersteuning

Ondersteuningsniveau 5. Op dit ondersteuningsniveau wordt er op basis van het afwegingskader zware ondersteuning ingezet middels de inzet van een (groepsarrangement of er wordt een toelaatbaarheidsverklaring afgegeven voor het SO.

Acties die door de scholen ondernomen worden

- Scholen wisselen met elkaar informatie uit over de kwaliteit en het niveau van de basisondersteuning;
- Scholen bespreken op welke wijze zij elkaar kunnen ondersteunen bij de ontwikkeling van de basisondersteuning;
- Scholen expliciteren welk ambitieniveau zij nastreven ten aanzien van de kwaliteit van hun basisondersteuning;

- Scholen gaan op het niveau van de buurt, de wijk en de gemeente, gezamenlijk aan de slag met de beschrijving van de mogelijkheden en onmogelijkheden die iedere school heeft ten aanzien van het bieden van onderwijs aan leerlingen die meer nodig hebben dan binnen de basisondersteuning geboden kan worden;
- De scholen beschrijven in hun school ondersteuningsprofiel over welk ondersteuningsaanbod zij beschikken;
- Scholen beschikken over een vastgesteld proces met betrekking tot de wijze waarop BAO/BAO verwijzingen en de aanvraag van arrangementen gecoördineerd wordt;

OPTIMALE ONTWIKKELING

Het, in samenwerking met de aangesloten gemeenten en haar uitvoeringspartners, realiseren van een doorlopende schoolloopbaan en optimale ontwikkeling voor alle leerlingen in onze regio

Sinds 1 augustus 2014 is de wet 'Passend Onderwijs' ingevoerd. Het doel van de Wet passend onderwijs is dat voor alle leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte zo passend mogelijk onderwijs wordt gerealiseerd. De wet gaat over het stelsel van voorzieningen voor leerlingen, die extra ondersteuning nodig hebben in het onderwijs.

Per 1 januari 2015 zijn de Jeugdzorg, de WMO en de Participatiewet gedecentraliseerd naar de gemeenten. De wet Passend Onderwijs en de Jeugdwet zijn ingericht als 'spiegelwetgeving' en legt zowel aan het onderwijs, als aan de gemeenten zorgplicht voor jeugdigen op⁶. Gezamenlijk zetten deze partners zich in voor de leerlingen in onze regio. De organisatie van de samenwerking tussen het onderwijs, de gemeente(n) en haar uitvoeringsorganisaties en het samenwerkingsverband vormt een belangrijke voorwaarde om tegemoet te kunnen komen aan de ondersteuningsbehoefte van leerlingen en hun ouders. Voor alle betrokkenen staat het 'welbevinden' van de leerlingen op één.

Een consequentie van de wetgeving passend onderwijs voor gemeenten is dat samenwerkingsverbanden verplicht zijn om over het ondersteuningsplan op overeenstemming gericht overleg (OOGO) met de gemeenten te voeren. Dit overleg is gericht op de organisatie van de samenhang tussen de ondersteuning die de afzonderlijke scholen bieden en de lokale voorzieningen voor ondersteuning en hulp aan jeugdigen en hun gezinnen die de gemeenten ingericht hebben.

Samenwerkingsverbanden en gemeenten voeren overleg over het ondersteuningsplan, over de plannen die de gemeente heeft voor de jeugdhulp, over de manier waarop zorgtoewijzing plaatsvindt voor een kind en het gezin en over de aansluiting van het

---

⁶ RPO2. Regionale samenwerking: het samenwerkingsverband werkt samen in de regio en zorgt voor een doorgaande leerlijn en realiseert een aansluiting tussen het onderwijs en de jeugdhulp in de regio. Het samenwerkingsverband en de gemeente(n) hebben een gezamenlijke taak in het afstemmen van het jeugdbeleid. Het samenwerkingsverband werkt hiervoor samen met de gemeente(n) en ketenpartners om de ondersteuning af te stemmen op de jeugdhulp die door de gemeente wordt gerealiseerd. Dit heeft als doel dat alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen en er geen leerlingen thuiszitten.

onderwijs op de zorg. Ook op het niveau van individuele casussen is er een plicht tot afstemming tussen het onderwijs en de uitvoerende organisaties die in opdracht van de gemeente werken. Achtergrond is dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van en het toezicht op de vroeg – en voorschoolse educatie, de leerplicht, het leerlingenvervoer en de onderwijshuisvesting. En ook voor andere zaken die nauw samenhangen met passend onderwijs zoals de functie 'begeleiding en behandeling' in de Wet Maatschappelijke Ontwikkeling (WMO) en in de jeugdzorg (Jeugdwet) en de regelingen voor de gezinnen die zich aan onderkant van de arbeidsmarkt bevinden (Participatiewet).

In ons samenwerkingsverband werken de gemeenten, het onderwijs en het samenwerkingsverband samen aan een optimale en ononderbroken ontwikkeling van iedere leerling. Het kind en de ouders staan hierbij centraal. Wij gaan hierbij uit van de ondersteuningsbehoeften van de leerling. Indien nodig ondersteunen we ouders bij het leggen van verbindingen naar deskundigen in andere organisaties. We werken vanuit de uitgangspunten van handelingsgericht werken: liever preventief, dan curatief, liever systeemgericht dan kindgericht, liever gericht op de lange termijn, dan het bieden van ad hoc oplossingen.

De school als 'werkplaats'

Ouders dragen de primaire verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kind(eren). Soms is hierbij ondersteuning nodig. Deze is voor een aantal ouders lastig te vinden en vraagt bovendien van hen dat zij zich kwetsbaar durven opstellen en vertrouwen hebben in de instanties die hier uitvoering aan geven. Regelmatig komt het voor dat deze ondersteuning niet of te laat gezocht en gevonden wordt.

De samenwerking tussen 'de gemeente en haar uitvoeringsorganisaties' en de scholen is de afgelopen jaren goed op gang gekomen. Jeugdprofessionals sluiten aan op de onderwijs ondersteuningsstructuur van de scholen in de buurt, de wijk of de gemeente en nemen deel aan Multidisciplinaire Overleggen (MDO's) voor leerlingen met een complexe ondersteuningsbehoefte. Altijd in aanwezigheid van ouders (en bij voorkeur ook van betrokken leerling) wordt verkend wat de leerling nodig heeft, een gezamenlijk plan opgesteld en daar uitvoering aan gegeven. Deze samenwerking in 'de tweede lijn' continueren we ook de komende vier jaar.

We constateren echter ook dat de (vroeg) tijdige signalering en interventie niet geborgd is. De afstemming tussen de ouders en professionals uit de beide stelsels (onderwijs en jeugdwet) vindt nu vaak pas plaats op het moment dat de problematiek zich al een tijd voordoet en in meer of mindere mate geëscaleerd is.

Voor ouders en kinderen is de school de plek waar zij bekend mee zijn. Het is een veilige en vertrouwde plek. Het vragen om informatie, advies en ondersteuning bij een professional op school, is voor ouders laagdrempeliger dan bij 'de lokale overheid'. Terwijl tegelijkertijd voor de gemeente en haar uitvoeringsorganisaties, de school 'de plek' is waar zij uitvoering kunnen geven aan hun verantwoordelijkheid met betrekking

tot (vroeg)tijdige signalering. Daarnaast biedt het onderwijs de gemeenten de mogelijkheid om 'kosten effectiever' uitvoering te geven aan meer collectieve vormen van interventie.

De komende vier jaar organiseren we daarom ook de samenwerking in 'de eerste lijn' tussen ouders, professionals van school, van het samenwerkingsverband en de uitvoeringsorganisaties van de gemeenten. Met als doel om ervoor te zorgen dat we op tijd en gezamenlijk uitvoering geven aan de ondersteuning van kinderen. De randvoorwaarden hiervoor, worden ingericht vanuit de verschillende 'stelsel verantwoordelijkheden' (iedere organisatie levert de bijdrage waartoe 'hij op aard is'), maar voor ouders, leerlingen en professionals zijn deze verschillende 'stelsel verantwoordelijkheden' zo ingericht dat zij 'op school' terecht kunnen met hun vragen. Betrokken organisaties interveniëren zoveel mogelijk 'collectief. Op de 'werkvloer' werken onderwijs – en jeugdprofessionals samen aan groepsgerichte, preventieve interventies. Deze interventies zijn vaak gericht op het sociaal emotioneel leren en welbevinden van leerlingen. We zien immers dat veel leerlingen 'uitvallen' doordat hun welbevinden beschadigd is door hun thuissituatie, de didactische en/of sociale setting op school, die onvoldoende aan kan sluiten op wat een leerling nodig heeft of kind gerelateerde factoren.

Onder welbevinden verstaan we een positief gevoel en positief in het leven (kunnen) staan, zelfvertrouwen, geluk, doorzettingsvermogen en energie, een gevoel dat je ertoe doet, eigenwaarde, het ervaren van steun uit de omgeving, het goed weten omgaan met je eigen emoties. Het gaat hier niet alleen over het emotionele aspect van 'je gelukkig en tevreden voelen' maar ook over de factoren die eraan bijdragen dat leerlingen zich goed voelen. Deze factoren zijn onder te brengen in meerdere gebieden: mentaal, emotioneel, gedragsmatig, lichamelijk en sociaal. Bij welbevinden gaat het om het werken aan een omgeving die in brede zin bijdraagt aan de positieve ontwikkeling tot een gezond, sociaal en zelfstandig mens.

Zowel de onderwijs- als de jeugdprofessionals die op de 'werkvloer' actief zijn beschikken over gedegen kennis van het eigen vakgebied en zijn zich bewust van dat wat hun expertise toevoegt voor de leerlingen als zij met elkaar samenwerken. Zij zijn zich bewust van hun wederzijdse afhankelijkheid en hebben respect voor de opvattingen en inbreng van elkaar. Daarnaast beschikken zij over persoonlijke kenmerken waardoor ze een vertrouwensband met anderen kunnen opbouwen. Zij beschikken over goede communicatieve vaardigheden, kunnen zich verplaatsen in anderen en begrip opbrengen voor andere overtuigingen. Zij hebben geleerd zich flexibel op te stellen, compromissen te sluiten en hun eigen professionele rol daarop aan te passen.

De professionals op de werkvloer voelen zich gesteund en gefaciliteerd door hun leidinggevenden. Deze leidinggevenden bieden hun professionals ruimte en tijd voor afstemming en helpen om eventuele knelpunten, bijvoorbeeld op het gebied van rolneming op te lossen.

Bij alles wat we doen staat in eerste instantie niet de ondersteuningsbehoefte van de individuele leerling centraal, maar de collectieve verantwoordelijkheid van de betrokken partners om gezamenlijk en zo vroegtijdig mogelijk, uitvoering te geven aan dat wat ouders en kinderen nodig hebben om deel te nemen aan het onderwijs.

Thuiszitters

Het ministerie van OCW en VWS vraagt aan onderwijsinstellingen, samenwerkingsverbanden en gemeenten expliciet aandacht voor leerlingen die geheel of gedeeltelijk geen onderwijs volgen (thuiszitters). De bij ons samenwerkingsverband aangesloten gemeenten, de onderwijsinstellingen en ons samenwerkingsverband nemen deze opgave serieus. Wij zetten ons dagelijks in om leerlingen die thuiszitten of het risico lopen op thuiszitten weer te laten participeren in het onderwijs. Ook hebben we aandacht voor leerlingen die niet ingeschreven zijn bij een school. Hierbij is het herstellen van de relatie en/of het afstemmen van het onderwijs(-zorg) aanbod vaak onze eerste taak. Als thuiszitten dreigt, is het van belang met de leerling en ouders te bespreken welke ondersteuning geboden kan worden om het contact met school te herstellen. Soms is daar een traject 'op maat' voor nodig. Zo'n traject 'op maat' is vaak een combinatie van zorg en onderwijs.

Op dit moment zijn er wettelijke beperkingen met betrekking tot het bieden van zorg in onderwijs en onderwijs in zorg. De overheid werkt aan de voorbereiding van wetgeving om het onderwijs beter aan te laten sluiten op de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen (meer variatie in onderwijstijd, -plaats en -bekostiging), zodat er meer mogelijkheden zijn om 'zorg – en onderwijs' te integreren. Vooruitlopend daarop neemt ons samenwerkingsverband in de gemeente Etten-Leur deel aan 'de experimenteerregeling'. Met deze regeling kan worden afgeweken van wet- en regelgeving, met als doel te onderzoeken of deze ruimte leidt tot meer maatwerk op het vlak van onderwijs en zorg voor leerlingen met een zware onderwijs- en ondersteuningsbehoefte. Het gaat hierbij om leerlingen die momenteel thuiszitten, niet staan ingeschreven op een school (absoluut verzuim) of zijn vrijgesteld (op grond van artikel 5 onder a van de Leerplichtwet) van onderwijs. Deze leerlingen met complexe problematiek kunnen zich wel ontwikkelen, maar de juiste combinatie van onderwijsondersteuning en zorgoplossing ontbreekt en er is veelal ondersteuning nodig in de thuissituatie. In het kader van deze experimenteerregeling richten we een voorziening in waar onderwijs en zorg hand in hand samenwerken en door meer maatwerk te leveren en onderwijswetten los te laten, willen we thuiszittende leerlingen tot ontwikkeling laten komen en een passende plek laten vinden binnen het onderwijs. Daarnaast leren onderwijs- en zorgprofessionals van elkaar en krijgen we meer zicht op de succesfactoren, die een bijdrage leveren aan het verkleinen van de thuiszittersproblematiek en vergroten we de draaglast van het systeem.

Naast de experimenteerregeling neemt ons samenwerkingsverband deel aan het project 'Wel in Ontwikkeling'. Dit door het ministerie van OCW genomen initiatief beoogt een landelijke beweging op gang te brengen waarbij leerlingen die 'thuiszitten' de kans

krijgen zich 'wel' te ontwikkelen en zo snel mogelijk toe geleid te worden naar een voor hen passend onderwijsaanbod. Deelname aan het project 'Wel in Ontwikkeling' is voor ons een impuls voor de realisatie van onze ambities. Hierdoor bieden we meer leerlingen de kans tot ontwikkeling te komen en van hun recht op onderwijs en ontwikkeling (leerrecht) gebruik te maken. Door (meer) aandacht te besteden aan het leren van deze casuïstiek werken we aan onze eigen professionalisering en aan die van onze partners, zodat in de (nabije) toekomst alle kinderen het onderwijs kunnen genieten dat bij hen past. Daarvoor is, op alle niveaus, samenwerking met ouders, gemeenten, leerplicht, schoolbesturen en andere partners nodig.

De jonge leerling

Een soepele overgang van voorschool naar primair onderwijs is van belang voor een succesvolle start van de schoolloopbaan van een kind. Constructieve samenwerking tussen de voorschoolse voorzieningen, het onderwijs, gemeenten en het samenwerkingsverband is dan nodig. Professionals werkzaam voor verschillende organisaties, zorgen gezamenlijk voor de vroeg signalering van kinderen met een aanvullende ondersteuningsbehoefte.

De afgelopen jaren zien we dat steeds meer jonge kinderen direct vanuit een voorschoolse (specialistische) voorziening instromen in het speciaal onderwijs. Natuurlijk is het zo, dat voor een deel van deze leerlingen kan worden vastgesteld, dat zij gedurende hun gehele schoolloopbaan aangewezen zijn op speciaal onderwijs. Voor een ander deel van deze leerlingen is het echter lastiger om op kleuterleeftijd in te schatten of dat zo is. Daarnaast is op die leeftijd nog niet altijd duidelijk op welk gebied de ondersteuningsbehoefte ligt. Het langer 'kijken naar het kind' is wenselijk, zodat ieder kind het best passende aanbod krijgt!

We zien een groep jonge kinderen die de eerste jaren van hun schoolloopbaan onderwijs volgen op verschillende scholen omdat de school, enige tijd na inschrijving van de leerling, constateert dat zij, ondanks alle inspanningen, niet tegemoet kan komen aan de ondersteuningsbehoefte van een leerling. Een ander (klein) deel van de jonge kinderen, kan na een behandeling op een voorschoolse specialistische voorziening, niet doorstromen naar het onderwijs en komt thuis te zitten. Soms omdat de duur van de behandeling op de voorschoolse specialistische voorziening niet aansluit bij dat wat het kind nodig heeft om deel te kunnen nemen aan het onderwijs. Ook hier is afstemming van behandeling, begeleiding en onderwijs tussen betrokken partners van belang, zodat voorkomen wordt dat de schoolloopbaan van een kind start met 'thuiszitten'.

Om tegemoet te komen aan het feit dat voor een aantal jonge leerlingen de ondersteuningsbehoefte nog niet duidelijk is op het moment dat zij naar school kunnen beschikken onze scholen voor speciaal basis onderwijs in Etten-Leur, Oosterhout en Breda, over een nieuwe voorziening voor de jongste kinderen (4-6 jaar): de observatieklas- of plek. Deze voorziening is bedoeld voor die kinderen met een zware

ondersteuningsbehoefte voor wie we denken dat zij, op termijn, in aanmerking kunnen komen voor het SBO, maar van wie hun ontwikkeling op dit moment nog niet goed te voorspellen is en een langere observatietijd nodig is. Tijdens deze periode wordt vanuit verschillende disciplines wat langer naar het kind gekeken, ten behoeve van een goede doorstroom naar de best passende plek in het onderwijs. Door zo vroeg mogelijk de juiste ondersteuning te bieden in een passende context, zorgen we er samen voor dat kinderen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doormaken.

Acties die door de scholen ondernomen worden

- De scholen ontwikkelen en onderhouden het netwerk van relaties met de medewerkers van de gemeente en haar uitvoeringpartners;
- De scholen coördineren de afstemming met ouders en de partners in het sociaal domein als zorg in onderwijs nodig is;
- De scholen maken samen met ouders, leerling en professionals in de jeugdzorg een specifiek plan om passende ondersteuning te realiseren (integraal arrangeren);
- Het onderwijs registreert de aanwezigheid van hun leerlingen op school en schakelt vroegtijdig professionals van de gemeente en haar uitvoeringsorganisaties en medewerkers van het samenwerkingsverband in, om te ondersteunen indien leerlingen niet meer volledig deelnemen aan het onderwijs;
- De scholen organiseren de afstemming met en de samenwerking tussen de voorschoolse voorzieningen, het primair en het voortgezet onderwijs met als doel het realiseren van doorlopende leer – en ontwikkelingslijnen;
- De scholen organiseren voorafgaand aan de aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring de kennismaking en afstemming tussen ouders en het speciaal (basis)onderwijs, zodat leerlingen na afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring direct geplaatst kunnen worden;
- De bestuurders van deze organisaties stimuleren professionals en hun leidinggevenden om integrale oplossingen, over de scheidslijnen van de verschillende stelsels heen, te organiseren.

GESPECIALISEERD ONDERWIJS

Het samenwerkingsverband adviseert, faciliteert, besluit, stuurt, monitort, evalueert en verantwoordt zich.

Het organiseren van thuisnabij Passend Onderwijs is een ambitie die we ook nastreven voor leerlingen die noodzakelijkerwijs aangewezen zijn op een specifieke context om tegemoet te kunnen komen aan hun onderwijs ondersteuningsbehoeften. Met behulp van een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) kan een leerling (tijdelijk) ingeschreven worden op één van de scholen voor speciaal basisonderwijs (SBO) of speciaal onderwijs (SO). Deze scholen beschikken over de specifieke expertise die nodig is om het onderwijs voor deze leerlingen in te richten.

Het toelaatbaar verklaren tot deze scholen is een wettelijke taak van het samenwerkingsverband en is aan voorschriften gebonden⁷. Wanneer voor een leerling een toelaatbaarheidsverklaring is aangevraagd, dan handelt het samenwerkingsverband deze aanvraag volgens een zorgvuldige procedure af, binnen de wettelijke⁸ termijn. In de overweging tot afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring worden diverse kind- en omgevingsfactoren meegenomen en leerlingen zo kansrijk mogelijk geplaatst. We werken transparant door inzichtelijk te maken op welke wijze de besluitvorming verloopt en op basis waarvan vastgesteld wordt dat een TLV voor het S(B)O noodzakelijk is. Uitgangspunt is dat de ondersteuningsketen goed doorlopen is en dat alle mogelijkheden op het niveau van de school, de onderwijsinstelling en de werkeenheid, waaronder een verwijzing van de ene reguliere basisschool naar de andere (BAO-BAO), verkend zijn in de zoektocht naar het bieden van passende ondersteuning aan de leerling.

---

⁷ RPO3. Advisering en beoordeling toelaatbaarheid Het samenwerkingsverband voorziet in een zorgvuldige advisering en besluitvorming bij de beoordeling van aanvragen voor de toelaatbaarheid tot speciale onderwijsvoorzieningen.

⁸ In de onderwijswetgeving is geen termijn gespecificeerd waarbinnen een tlv-aanvraag behandeld moet zijn. Doordat een tlv-aanvraag een besluit is conform de Algemene wet bestuursrecht (Awb), is de bepaling in deze wet het uitgangspunt. Dat houdt in dat de beschikking binnen een redelijke termijn na ontvangst van de aanvraag moet worden gegeven, zijnde binnen acht weken. De Awb geeft ruimte aan het bestuursorgaan, zijnde het samenwerkingsverband, om meer tijd te nemen als dat nodig is. Wanneer het door omstandigheden niet lukt om binnen de termijn van acht weken een besluit te nemen over de tlv, moet het samenwerkingsverband dit volgens artikel 4:14 lid 3 van de Awb aan de aanvragende school meedelen voordat de termijn van acht weken verstreken is. Het samenwerkingsverband geeft daarbij aan binnen welke redelijke termijn wel een besluit genomen kan worden.

Leerlingen kunnen ingeschreven worden op S(B)O scholen binnen of buiten onze regio. Ouders kiezen zelf op welke school zij hun kind aanmelden.

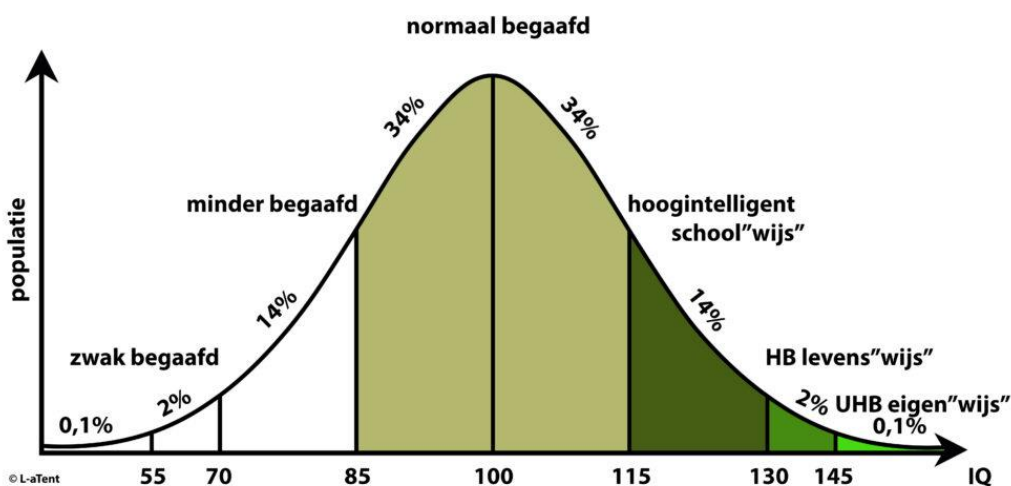
Didactische achterstand of voorsprong

Een gedeelte van onze reguliere basisscholen is in staat om hun onderwijs aan te laten sluiten op de ondersteuningsbehoefte van leerlingen met een aanzienlijke didactische achterstand. Deze scholen bieden leerlingen een op hen aangepaste didactische ondersteuning en de mogelijkheid zich in hun eigen tempo te ontwikkelen.

Tegelijkertijd zijn er ook scholen die dit aanbod niet realiseren. Het voedingsgebied van onze scholen verschilt. Afhankelijk van de buurt, wijk of de gemeente zijn er meer of minder leerlingen met een didactische achterstand. Er zijn ook scholen die een voedingsgebied hebben waarin een deel van de leerlingen een forse didactische voorsprong hebben. Deze scholen hebben hun onderwijs aangepast op leerlingen met een didactische voorsprong. Zo ontwikkelt zich in ons samenwerkingsverband steeds meer een divers en complementair netwerk van voorzieningen.

De reguliere basisscholen ontvangen van het samenwerkingsverband 'lumpsum' lichte ondersteuningsmiddelen voor het aanpassen van hun onderwijs aan leerlingen met een didactische achterstand of voorsprong tot ongeveer 2 jaar ten opzichte van de ontwikkeling van de meeste leerlingen. De bestuurders van deze organisaties verdelen deze middelen vervolgens over hun scholen.

Scholen voeren met elkaar, op het niveau van de buurt, de wijk of de gemeente het gesprek over het ondersteuningsaanbod dat zij voor leerlingen met een didactische achterstand of voorsprong willen en kunnen realiseren. Gezamenlijk bepalen zij op welke wijze zij tegemoetkomen aan de aansluiting tussen de ondersteuningsbehoefte van leerlingen en het onderwijsaanbod dat zij kunnen aanbieden. Vanuit het samenwerkingsverband brengen we in kaart òf en in welke mate er 'overlap' of 'hiaten' zitten in dit aanbod. Wij gaan in gesprek met de medewerkers van de aangesloten onderwijsinstellingen over de mate waarin er aansluiting is tussen wat nodig is, wat aanwezig is en wat ontwikkeld moet worden. Jaarlijks stellen we in de algemene

vergadering van onze vereniging vast welke scholen in dat jaar aan de slag gaan met de ontwikkeling van hun onderwijsaanbod voor de leerlingen met een didactische achterstand en voorsprong. Het samenwerkingsverband monitort de uitvoering hiervan en rapporteert dit aan de leden. De scholen stellen jaarlijks hun school ondersteuningsprofielen bij, zodat nieuw ontwikkeld aanbod ook voor ouders en andere belanghebbenden ontsloten kan worden.

Speciaal Basisonderwijs

In ons samenwerkingsverband hebben we, goed verspreid over onze regio, drie scholen voor speciaal basisonderwijs. Per 1 februari 2022 volgden 2,2 % van onze leerlingen onderwijs op het speciaal basisonderwijs (SBO). De afgelopen jaren is het percentage leerlingen dat aangewezen is op het SBO stabiel. Leerlingen met een didactische achterstand van meer dan twee jaar komen in aanmerking voor een toelaatbaarheidsverklaring voor het SBO. Hierbij is, naast het criterium van didactische achterstand ook de mate van welbevinden van de leerling een belangrijk criterium. Leerlingen die zich ondanks een didactische achterstand van meer dan twee jaar optimaal kunnen ontwikkelen en een goede aansluiting hebben bij de andere leerlingen kunnen vaak gewoon op het regulier onderwijs blijven.

Vaak zien we echter dat de sociaal emotionele ontwikkeling van deze leerlingen aandacht behoeft. Een deel van de leerlingen die uiteindelijk aangewezen is op het SBO, is in meer of mindere mate in hun welbevinden beschadigd. Voor de komende vier jaar ligt een belangrijke uitdaging dan ook niet alleen in het aanpassen van het onderwijsaanbod op didactisch gebied, maar ook in de ondersteuning van de sociaal emotionele ontwikkeling van deze leerlingen. De komende jaren zetten we actief in op de vroeg signalering en de inzet van passende begeleiding van het sociaal emotioneel welbevinden van leerlingen in het regulier onderwijs, die de leerstof in een ander tempo of een andere manier verwerken dan de meeste leerlingen.

Het samenwerkingsverband monitort daarbij ook of de reguliere scholen voldoende aandacht besteden aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van deze leerlingen en stimuleert en ondersteunt hierbij. We verkennen op welke wijze de pedagogisch geschoolde medewerkers van de gemeente en haar uitvoeringsorganisaties hier een bijdrage aan kunnen leveren. Wij verwachten dat door het op deze wijze versterken van het onderwijsaanbod, de komende jaren minder leerlingen 'noodzakelijkerwijs' aangewezen zijn op het SBO.

Hoogbegaafdheid

In ons samenwerkingsverband zien we een snelle toename van het onderwijsaanbod voor leerlingen die hoogbegaafd zijn. Steeds meer scholen compacten, verrijken, verdiepen en verbreden hun onderwijs, om aan te kunnen sluiten op de ondersteuningsbehoefte van leerlingen met een didactische voorsprong. Afhankelijk van de onderwijskundige visie van de school, wordt het onderwijs voor deze leerlingen geheel of gedeeltelijk in aparte faciliteiten aangeboden of geïntegreerd in het reguliere

aanbod. Deze ontwikkeling is de afgelopen jaren goed op gang gekomen en biedt een goed fundament om verdere ontwikkeling te realiseren.

Voor een aantal leerlingen komt dit aanbod echter niet tegemoet aan hun ondersteuningsbehoeften. Het lukt ons dan nog niet om het onderwijs zo te organiseren dat deze leerlingen met plezier naar school gaan en voldoende uitgedaagd worden om zich te ontwikkelen. Het gaat dan o.a. om leerlingen die naast een didactische voorsprong, ook andere ondersteuningsbehoeften hebben. Slechts een beperkt aantal reguliere scholen in ons samenwerkingsverband is op dit moment in staat om tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoefte van deze 'dubbel bijzondere leerlingen'. Daarom brengt het samenwerkingsverband de komende jaren in kaart of en in welke mate dit aanbod nog verbreed of verstevigd moet worden. De scholen die dit onderwijs bieden kunnen voor de leerlingen die anders aangewezen zijn op het speciaal onderwijs, hiervoor zware ondersteuningsmiddelen ontvangen van het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband toetst tweemaal per jaar de kwaliteit van dit type faciliteiten.

Een klein deel van de hoogbegaafde leerlingen heeft een didactische voorsprong van meer dan twee jaar. Deze leerlingen, met een IQ van 130 en meer, hebben een ondersteuningsbehoefte waarin wij, soms ondanks de verstrekking van zware ondersteuningsmiddelen, nog niet altijd kunnen voorzien. De komende periode verkennen we, op welke wijze we ook voor deze leerlingen aan hun ondersteuningsbehoefte tegemoet kunnen komen. We maken hier o.a. gebruik van de financiële en inhoudelijke faciliteiten die het ministerie van OCW hiervoor aan samenwerkingsverbanden biedt.

Speciaal Onderwijs

Per 1 februari 2022 volgt 2,8% van onze leerlingen speciaal onderwijs. Per 1 februari 2023 verwachten we dat dit percentage nog doorstijgt naar 2,9%. Al een aantal jaren zien we een toenemend relatief percentage leerlingen dat 'noodzakelijkerwijs' aangewezen is op het SO. Hierdoor zien wij een ontwikkeling die niet aansluit op onze ambitie om steeds meer leerlingen thuisnabij onderwijs te bieden en leerlingen de kans te geven op te groeien in een meer inclusieve omgeving. De komende jaren stimuleert en ondersteunt het samenwerkingsverband daarom de reguliere basisscholen die in staat en bereid zijn om ook onderwijs aan te bieden aan leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte. We sturen hierbij op spreiding van deze scholen.

Een beperkt aantal van onze reguliere scholen heeft inmiddels ervaring opgedaan met het, op structurele basis, aanbieden van onderwijs aan meerdere leerlingen met een 'zware ondersteuningsbehoefte'. De ondersteuningsbehoefte van deze leerlingen is zodanig dat zij, zonder dit aanbod, in aanmerking zouden komen voor een toelaatbaarheidsverklaring voor het speciaal onderwijs. Steeds meer reguliere scholen hebben de ambitie en zijn in staat om, ook aan leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte, onderwijs aan te bieden. Verwacht wordt dat deze

ontwikkeling zich de komende jaren doorzet. Hierdoor kunnen we aan meer leerlingen thuisnabij onderwijs bieden en ontwikkelen deze scholen hun onderwijsaanbod naar een breder en hoger niveau.

Met de scholen voor SO voert het samenwerkingsverband structureel overleg. Hierbij wordt het ondersteuningsaanbod van deze scholen in kaart gebracht en vastgesteld in welke mate dit aansluit bij de behoefte van de leerlingen die aangewezen zijn op het speciaal onderwijs. De komende jaren verkennen we of de onderverdeling tussen 'cluster 2, 3 en 4' nog steeds passend is bij onze ambitie om ook voor leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte meer thuisnabij en meer inclusief onderwijs aan te bieden. Ook verkennen we op welke wijze deze gespecialiseerde scholen een bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van het onderwijs op de reguliere basisscholen. Hierbij stuurt het samenwerkingsverband op een afname van het aantal leerlingen in het SO en een toename van het aantal reguliere basisscholen dat leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte onderwijs aan kan bieden. Wij realiseren ons dat deze ambitie alleen te bereiken is als ook de professionals van de gemeente en haar uitvoeringsorganisaties het regulier onderwijs hierbij ondersteunt. Het samenwerkingsverband ziet een belangrijke rol voor zichzelf weggelegd in het op orde brengen van de randvoorwaarden die het onderwijs nodig heeft om deze ambitie te realiseren.

Van aanvraag arrangement naar inrichting faciliteiten

De afgelopen jaren verstrekte het samenwerkingsverband aan de reguliere scholen voor ongeveer 1% van onze leerlingen (300 leerlingen) tijdelijke financiële middelen in de vorm van ondersteuningsarrangementen. Scholen vroegen bij het samenwerkingsverband een 'ondersteuningsarrangement' aan voor leerlingen waarvan de ondersteuningsbehoefte de basis – en de lichte ondersteuning overstijgt. Het samenwerkingsverband beoordeelde de aanvraag en verstrekte, voor de duur van één kalenderjaar financiële middelen die de school specifiek aanwendde voor de ondersteuningsbehoefte van de individuele leerling waarvoor de aanvraag ingediend was.

In ons vorige ondersteuningsplan was zowel het niveau van de basisondersteuning, als het niveau van de lichte ondersteuning niet gedefinieerd. Daarnaast was het voor de scholen mogelijk om aanvragen te doen voor leerlingen met een lichte ondersteuningsbehoefte. In het arrangementenboek dat het samenwerkingsverband voor dat doel in 2019 gepubliceerd heeft, bestond immers ook de mogelijkheid om financiële middelen aan te vragen voor de ondersteuningsbehoefte van leerlingen die onder de categorie 'lichte ondersteuning' vielen. Hierdoor liep de afgelopen jaren de verstrekking van lichte ondersteuningsmiddelen op basis van de lumpsum bekostiging van de scholen en de verstrekking van de onderwijs ondersteuningsarrangementen (zware ondersteuning) in enige mate door elkaar.

Met ingang van 1 augustus 2023 ontvangen de scholen alleen een ondersteuningsarrangement voor de leerlingen met een 'zware ondersteuningsbehoefte'. Dit zijn de leerlingen die zonder deze aanvullende ondersteuning aangewezen zouden zijn op het speciaal onderwijs. Hierdoor is er vanaf dat moment een heldere definiëring voor de aanwending van de lichte en zware ondersteuningsmiddelen. Deze definiëring sluit aan bij de aanwending van lichte en zware ondersteuningsmiddelen zoals door het ministerie gehanteerd.

Een aantal van onze scholen is in een meer landelijk gebied gesitueerd, een aantal andere in meer stedelijke gebieden. In de meer stedelijke gebieden is differentiatie van het onderwijsaanbod per school mogelijk, terwijl het netwerk van faciliteiten voor de verscheidenheid van de ondersteuningsbehoeften van leerlingen dan toch vaak 'thuisnabij' georganiseerd kan worden. In de meer stedelijke gemeenten is de clustering van het onderwijs voor leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte vaak beter mogelijk dan in de meer 'landelijke gebieden'.

In de landelijke gebieden zien wij dat veel scholen in staat zijn om een onderwijsaanbod te realiseren voor leerlingen met een lichte en soms zelfs zware ondersteuningsbehoefte. Voor leerlingen die geen onderwijs kunnen volgen in 'het dorp' waarin zij wonen, heeft een verwijzing naar een school in een andere gemeente vaak een aanzienlijke impact op het welbevinden van deze leerling. Voor de scholen in de meer landelijke gebieden is de clustering van leerlingen in faciliteiten die specifiek ingericht zijn om tegemoet te komen aan hun ondersteuningsbehoeften vaak lastig. De leerling is het meest gebaat bij onderwijs in het dorp. In de meer landelijke gebieden is echter slechts een enkele leerling aangewezen op zware ondersteuning. Dit maakt het een uitdaging om de kwaliteit van het onderwijs goed in te richten en de bijdrage van de professionals van andere organisaties efficiënt te organiseren.

Vanaf 1 augustus 2023 verstrekt het samenwerkingsverband individuele arrangementen voor een periode die aansluit op de inschatting van de duur waarop deze leerling aangewezen is op zware ondersteuning. In enkele situaties zal dat voor de duur van één jaar zijn. Het gaat hierbij met name om leerlingen waarbij door een ongeluk, ziekte of incident in de leefomgeving tijdelijk aangewezen zijn op zware ondersteuningsmiddelen. Voor een groter gedeelte van de leerlingen die in aanmerking komen voor zware ondersteuningsmiddelen in de vorm van een arrangement gaat het om ondersteuningsbehoeften die een meer structureel karakter hebben. De ondersteuningsbehoeften zijn dan zodanig dat deze vaak niet na een beperkte periode door het aanleren van vaardigheden zodanig zijn dat zij zonder aanvullende ondersteuning deel kunnen nemen aan het regulier onderwijs. De scholen die bij het samenwerkingsverband een ondersteuningsarrangement aanvragen ontvangen deze financiële ondersteuning vanaf 1 augustus 2023 voor de duur waarop deze leerling hierop aangewezen is. Dit maakt het voor de scholen mogelijk om de voor deze leerlingen in te richten ondersteuning meer structureel te organiseren.

In de meer stedelijke gebieden stuurt het samenwerkingsverband op een afname van de individuele arrangementen en een toename van de groepsarrangementen. Het meer geclusterd aanbieden van deze faciliteiten biedt immers meer mogelijkheden om ook professionals vanuit andere organisaties structureel een bijdrage aan het aanbod te laten bieden en de specialistische kennis die hiervoor nodig is structureel verder te ontwikkelen. In de landelijke gebieden stuurt het samenwerkingsverband op het kosten efficiënt en inhoudelijk effectief organiseren van de samenwerking tussen meerdere scholen waar leerlingen zitten met een zware ondersteuningsbehoefte. In plaats van dat hier het aanbod en de leerlingen geclusterd worden, stuurt het samenwerkingsverband op de gezamenlijke inzet van de professionals die nodig zijn voor het onderwijs en stimuleert de inzet van deze professionals op meerdere scholen. Hier verplaatsen de professionals zich. De leerlingen blijven 'in het dorp'.

In tegenstelling tot de afgelopen jaren worden de ondersteuningsarrangementen dus zo min mogelijk ingezet om tijdelijk leerlingen te ondersteunen met behulp van tijdelijke externe professionele inzet. We streven er juist naar een structureel onderwijsaanbod in het regulier onderwijs te organiseren voor leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte. De komende jaren zal het aantal leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte wat fluctueren en ook de school waar zij ingeschreven zijn. Maar het totaal aantal leerlingen is redelijk stabiel. Wij sturen dan ook op de ontwikkeling van het onderwijsaanbod op de reguliere scholen voor deze leerlingen, zodat als een leerling daar behoefte aan heeft het aanbod er is, in plaats van dat het op dat moment voor die ene leerling tijdelijk en met externe deskundigheid ingericht moet worden.

De komende jaren neemt daarom het aantal aanvragen voor de verstrekking van tijdelijke ondersteuningsarrangementen af. In de loop van de komende jaren zal immers een gedeelte van deze leerlingen terecht kunnen bij de structurele faciliteiten die steeds meer reguliere scholen voor leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte ingericht hebben. Tegelijkertijd blijft het voor de scholen waar individuele leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte onderwijs volgen, maar waarin ons netwerk van faciliteiten niet aansluit bij hun ondersteuningsbehoefte, ook de komende jaren mogelijk een individueel ondersteunings-arrangement aan te vragen.

Zodra deze ontwikkeling een afname oplevert van het aantal leerlingen op het speciaal onderwijs, kunnen de leerkrachten van het speciaal onderwijs een bijdrage leveren aan de ontwikkeling op de reguliere basisscholen met een aanbod voor leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte.

KWALITEITSZORG

We ontplooiën activiteiten die gericht zijn op het systematisch expliciteren (normen stellen), evalueren (toetsen) en bijsturen (verbeteren) van ons handelen.

Het bestuur van het samenwerkingsverband heeft de verantwoordelijkheid om met zijn besturing de basiskwaliteit zoals, door de inspectie van het onderwijs in het waarderingskader is geformuleerd te realiseren, te borgen en verder te ontwikkelen. Hierbij staat centraal dat het bestuur zorgt draagt voor een goede organisatie en kwaliteitscultuur. Ook het financieel beheer, waaronder financiële continuïteit, rechtmatigheid en doelmatigheid, is hiervan integraal onderdeel. De besturing is

ingericht als een cyclisch proces. Als deze cyclus op orde is, is ons bestuur in staat de basiskwaliteit te realiseren en te borgen, passend onderwijs te verbeteren en te zorgen voor deugdelijk financieel beheer. Bovendien bestaat er dan een ontwikkelingsgerichte kwaliteitscultuur: beleid wordt opgevolgd en na evaluatie bijgesteld.

Het bestuur richt de besturing en de randvoorwaarden in aan de hand van een visie op passend onderwijs, uitgewerkt in ambities en doelen. Deze uitwerking is zodanig dat sturing op de kwaliteit en resultaten van het beleid en de voorwaarden mogelijk is. De doelen hebben betrekking op de naleving van de wettelijke eisen, waaronder het zorg dragen voor de dienstverlening aan de aangesloten onderwijsinstellingen, het realiseren van een samenhangend geheel van voorzieningen en de beoogde kwalitatieve en kwantitatieve resultaten van het onderwijs aan leerlingen die extra ondersteuning behoeven en de daarmee samenhangende bekostiging.

Daarnaast zorgt het bestuur voor de uitvoering van het beleid en de kwaliteitscultuur door samen met de aangesloten schoolbesturen de doelen te realiseren en de beoogde kwaliteitscultuur te bevorderen. Het bestuur bevordert een op samenwerken, leren en verbeteren gerichte kwaliteitscultuur, zodat de doelen en ambities gerealiseerd

kunnen worden en de aangesloten schoolbesturen de afspraken in het ondersteuningsplan nakomen. Het bestuur spreekt de schoolbesturen aan op het nakomen van de afspraken voortkomend uit het ondersteuningsplan. Ook aangesloten schoolbesturen spreken elkaar aan op het nakomen van de afspraken in het ondersteuningsplan. Aan de kwaliteitscultuur is zichtbaar dat deze bijdraagt aan de gestelde doelen. Binnen de kwaliteitscultuur geeft het bestuur uitvoering aan kwaliteitszorg gericht op de realisatie van de wettelijke taken, de afspraken uit het ondersteuningsplan en de naleving van wettelijke voorschriften. Het bestuur bewaakt en bevordert dat de uitvoering in overeenstemming is met het beleid en de afspraken in het ondersteuningsplan, zodat de doelen worden bereikt. Het bestuur houdt zicht op de uitvoering van het beleid, de afspraken en op de nagestreefde verbeteringen en stuurt daarop, zo nodig, tussentijds bij.

Tot slot evalueert en analyseert het bestuur de effectiviteit van het beleid, reflecteert op de resultaten, gaat hierover in gesprek met anderen en legt verantwoording af aan de samenleving. Deze besturing leidt tot bijstelling en verdere ontwikkeling van de visie, ambities en doelen en maakt de cyclus van (in)richten, uitvoeren en evalueren compleet.

Aspecten van kwaliteitszorg

In onze kwaliteitszorg staat de vraag centraal wat passend onderwijs eigenlijk is en wanneer we tevreden zijn. We vragen ons hierbij steeds af op welke wijze we passend onderwijs kunnen verbeteren, hoe we nog effectiever kunnen zijn en kansen beter kunnen benutten.

Er zijn tal van aspecten die samenhangen met de kwaliteit van passend onderwijs. In die verscheidenheid van aspecten maken we de keuze om samen met onze scholen 'uit te vinden' wat bepalend is voor de kwaliteit van de ondersteuning op de scholen. Het stelsel van kwaliteitszorg omvat in elk geval het zorg dragen voor het bewaken dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen en leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen.

Met name het bepalen en het bevorderen van de kwaliteit van de samenwerking in ons netwerk is wezenlijk. Voorwaardelijk is dat alle betrokkenen eigenaarschap tonen en zich bewust zijn van hun eigen aandeel in het geheel van passend onderwijs. De kwaliteit van passend onderwijs wordt bevorderd als in het netwerk van deelnemende besturen openheid en vertrouwen heerst en een gezamenlijke verantwoordelijkheid gevoeld wordt voor het onderwijs in onze regio.

Om te kunnen sturen op de verbetering van ons passend onderwijs verzamelen en interpreteren we gezamenlijk data. We verzamelen hierbij wel zo min mogelijk data en alleen die data die zo veel mogelijk betekenis heeft. Wij zijn ons bewust van het feit dat niet alles meetbaar is, maar dat wat niet meetbaar is vaak zeker zo relevant is en dikwijls

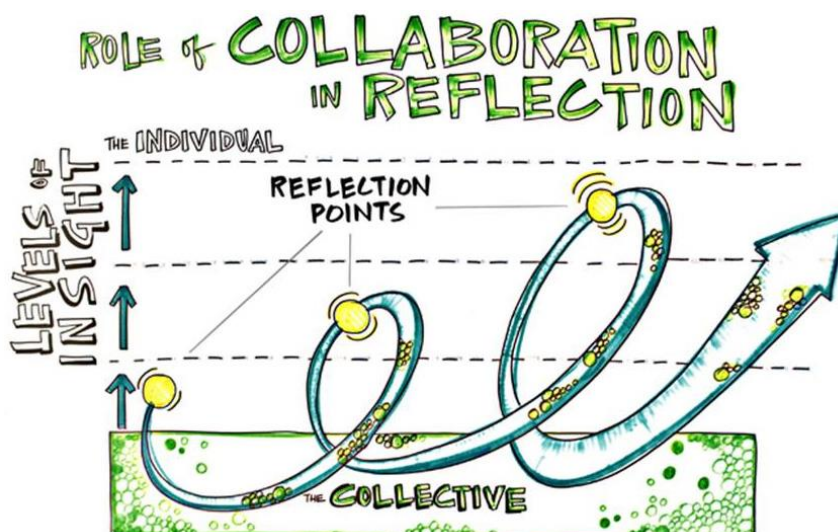
wel merkbaar. Daarom gaan we juist ook met elkaar in gesprek over die aspecten die niet meetbaar zijn.

Visie, ambities en doelen (BKA1)

Ons systeem van kwaliteitszorg is ondersteunend aan dat wat de professionals op school en in de klas doen. De 'leefwereld' van onze leerlingen en professionals staat hierbij centraal. Wij kijken naar de praktische werkelijkheid en de concrete vragen en behoeften die leerlingen en professionals hebben. Onze kwaliteitszorg neemt die werkelijkheid als uitgangspunt. Hierbij nodigen we iedereen steeds weer uit om te werken vanuit 'de bedoeling'. Die 'bedoeling' is het streven naar optimale onderwijskansen, aansluitend op de onderwijsbehoeften van ieder individueel kind in de regio. Met lef doen we datgene waar het 'echt om gaat'. Waarbij we in de dagelijkse werkelijkheid, honderden keren per dag ons op een activiteit voorbereiden, deze uitvoeren en reflecteren op de mate waarin ons handelen een bijdrage geleverd heeft aan de optimale onderwijskansen voor onze leerlingen. En waarbij wij open, kwetsbaar en transparant met verschillende betrokkenen in gesprek gaan over de uitdagingen die we dagelijks tegenkomen. We bespreken onze dilemma's, fouten en ontdekkingen met elkaar. Juist door hier met verschillende mensen over te praten komen we in aanraking met de verscheidenheid aan perspectieven en verdiept onze reflectie zich. Passend onderwijs kent immers veel personen en organisaties die op de een of andere manier bijdragen aan passend onderwijs of er een beroep op doen. Zij kijken allemaal met een ander perspectief naar de kwaliteit van passend onderwijs en voeren aspecten aan, die voor hun perspectief van belang zijn.

Uitvoering, evaluatie, verantwoording, dialoog (BKA 2 & 3)

In de uitvoering van ons beleid zijn we ons continu bewust van de doelen die we willen bereiken. We kennen onze doelen en evalueren deze 'kort cyclisch' op operationeel niveau. Ook op tactisch en strategisch niveau werken we cyclisch en beoordelen we ons handelen en de resultaten primair op het realiseren van optimale onderwijskansen voor onze leerlingen. Tegelijkertijd nemen we op tactisch en strategisch niveau wat

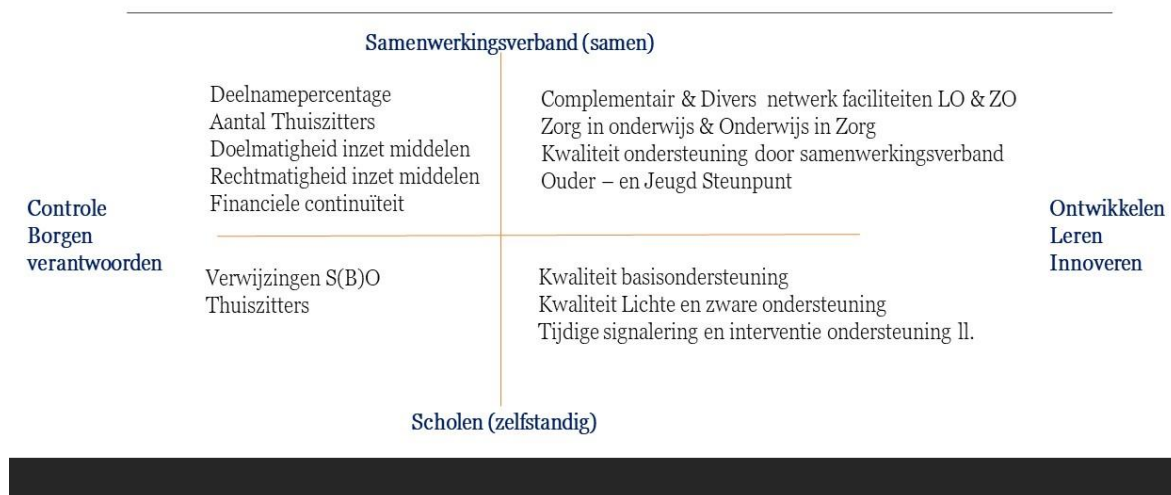

afstand van de dagdagelijkse werkelijkheid en brengen we in kaart in welke mate het ons lukt om de doelen te bereiken die we onszelf gesteld hebben. We hebben deze doelen geconcretiseerd in kwalitatieve en kwantitatieve resultaten. Periodiek analyseren we deze informatie en geven er in dialoog met diverse belanghebbenden 'betekenis' aan. Op basis van die 'betekenisgeving' sturen we ons beleid bij.

Een kader voor kwaliteit

Hieronder is een kader voor kwaliteitszorg geschetst, dat plaats biedt voor alle aspecten die bij de ontwikkeling van kwaliteitszorg aan de orde zijn. Het kader biedt een ordening om onze keuzes voor kwaliteitszorg inzichtelijk te maken en te positioneren.

Het kader bestaat uit een kwadrant, met twee assen en vier velden. De assen worden gevormd door tegenpolen: verticaal aan de bovenkant de gezamenlijkheid van het samenwerkingsverband en aan de onderkant de bijdrage van een individuele school; horizontaal aan de linkerkant alles wat met controleren, borgen en verantwoorden te maken heeft en aan de rechterkant gaat het over ontwikkelen, leren en innoveren. Zo ontstaan vier velden die gezamenlijk het geheel van kwaliteitszorg in ons samenwerkingsverband vormen.

WAT WILLEN WE REALISEREN?

In deze paragraaf is beschreven welke middelen wij aanwenden voor de hierboven beschreven doelen. De doelen zijn geoperationaliseerd in kwalitatieve en kwantitatieve resultaten. De koppeling van doelen en middelen vormen de basis voor de sturing op de uitvoering van onze taken en de verbetering van de kwaliteit van ons passend onderwijs. Per doel is een meerjarenbegroting opgenomen waarin de relatie met het beleid, de doelen en de gemaakte keuzes voor het verdelen van de middelen zijn toegelicht. De beschikbare (financiële) middelen worden doelmatig en rechtmatig aangewend conform de gemaakte keuzes in het ondersteuningsplan en dragen bij aan de realisatie van de gestelde doelen.

Doelstelling 1: faciliteiten

Door geleidelijk ons netwerk van faciliteiten verder uit te breiden en te optimaliseren voldoen we steeds beter aan de onderwijs ondersteuningsbehoeften van ieder kind in de regio.

Kwantitatieve resultaten per 31 juli 2027

- Minimaal 7% van onze leerlingen heeft een Ontwikkelingsperspectiefplan;
- Maximaal 1,7% van onze leerlingen volgt onderwijs op het SBO;
- Maximaal 2,2% van onze leerlingen volgt onderwijs op het SO;
- Minimaal 200 leerlingen met een zware onderwijs ondersteuningsbehoefte volgt regulier onderwijs;

Kwalitatieve resultaten per 31 juli 2027

- Het samenwerkingsverband maakt inzichtelijk welke initiatieven plaatsvinden, op het niveau van de buurt, de gemeente of de regio om leerlingen thuisnabij te ondersteunen;
- De scholen voldoen aan de eisen die het samenwerkingsverband (tot 1 augustus 2024) of de inspectie (vanaf 1 augustus 2024) stelt aan de basisondersteuning;
- Voor alle leerlingen die gebruik maken van de lichte of zware ondersteuningsmiddelen stelt de school een Ontwikkelingsperspectiefplan op;
- De scholen realiseren op het niveau van de buurt, de wijk of de gemeente een divers en complementair netwerk van faciliteiten voor leerlingen met een lichte ondersteuningsbehoefte;
- De kwaliteit van het onderwijs op het regulier onderwijs voor leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte voldoet aan de criteria die daaraan door het samenwerkingsverband gesteld worden.

Middelen

Het samenwerkingsverband stelt personele capaciteit en financiële middelen aan de scholen beschikbaar om het netwerk van faciliteiten te optimaliseren. Op basis van inhoudelijke en kwantitatieve data-analyse wordt ondersteuning verleend met betrekking tot het in kaart brengen van de huidige situatie in relatie tot de gewenste situatie en de activiteiten die ingezet worden om hier verbetering in aan te brengen.

Personele capaciteit

Medewerkers van het samenwerkingsverband

- Begeleiders passend onderwijs ondersteunen de scholen bij de tijdige signalering van leerlingen waarvoor de aangeboden onderwijsondersteuning niet toereikend of passend is;
- Begeleiders Passend Onderwijs hebben inzicht in het onderwijsaanbod in onze regio en brengen in beeld wat kinderen nodig hebben en waar dat te vinden is;
- Begeleiders passend onderwijs adviseren de professionals op de scholen ten aanzien van de interventies die ingezet kunnen worden om tegemoet te komen aan de onderwijs ondersteuningsbehoefte van de leerlingen;
- Begeleiders passend onderwijs ondersteunen de inrichting van een zorg –en onderwijs ondersteuningsstructuur op het niveau van de school, de buurt, de wijk en de gemeente;
- Leden van de Commissie Toelaatbaarheidsverklaringen (CTLV) ontwikkelen en onderhouden de kaders waarbinnen de lichte – en zware ondersteuningsmiddelen worden afgegeven.
- De coördinator van het Centraal Ondersteuningsteam (COT) is de gesprekspartner voor de directeuren van de scholen ten aanzien van de wijze waarop de begeleiders passend onderwijs een bijdrage kunnen leveren aan de optimalisering van het netwerk van faciliteiten;
- De procesregisseur agendaert kwaliteiten of deficiënties in het onderwijs ondersteuningsaanbod in de buurt, de wijk en de gemeente;
- De procesregisseur ondersteunt de inrichting van een proces om BAO/BAO verwijzingen binnen de buurt, de wijk en de gemeente te organiseren.
- De procesregisseur ondersteunt de samenwerking tussen regulier en speciaal (basis) onderwijs;
- De procesregisseur ondersteunt de samenwerking met ketenpartners, voor de faciliteiten die de scholen inrichten.

Financiële middelen

Verstrekt door samenwerkingsverband aan onderwijsinstellingen

- Het samenwerkingsverband verstrekt de onderwijsinstellingen op structurele basis lichte ondersteuningsmiddelen à € 140, = per leerling per jaar;
- Het samenwerkingsverband verstrekt op structurele basis zware ondersteuningsmiddelen (ter hoogte van de door het ministerie vastgestelde ondersteuningsbekostiging) aan de scholen die in staat zijn om onderwijs te bieden aan meerdere leerlingen die een onderwijs ondersteuningsbehoefte hebben die vergelijkbaar is met leerlingen die noodzakelijkerwijs aangewezen zijn op het speciaal onderwijs.
- Uitgaande van een ondersteuningsbehoefte op het niveau van het SO, vindt bekostiging van de leerlingen in het groepsarrangement plaats op basis van SO-bekostiging categorie 1.

	2023	2024	2025	2026	2027
<i>Programma 1 Dekkend netwerk van faciliteiten</i>	5.094.251	5.589.695	5.594.735	6.196.687	6.389.902

- Lichte ondersteuningsmiddelen à € 140, = per leerling;
- Uitgaven groepsarrangementen;
- Personele lasten procesregisseurs;
- Applicatie perspectief op school t.b.v. School ondersteuningsprofielen

Doelstelling 2: Optimale ontwikkeling

Het, in samenwerking met de aangesloten gemeenten en haar uitvoeringspartners, realiseren van een doorlopende schoolloopbaan en optimale ontwikkeling voor alle kinderen in onze regio

Kwantitatieve resultaten per 31 juli 2027

- Een afname van 40% van het percentage leerlingen dat geen ononderbroken schoolloopbaan (thuiszitters) doorloopt ten opzichte van het aantal leerlingen per 1 januari 2023. Hierbij wordt gesproken over 'een onderbroken schoolloopbaan' als een leerling gedurende drie maanden of meer niet volledig of geheel geen onderwijs volgt, zonder dat hiervoor een vrijstelling van de leerplicht verstrekt is;
- We beschikken, verspreid over onze regio, over drie hybride faciliteiten. Hiermee wordt bedoeld faciliteiten die gesitueerd zijn op een school, waarbij op maat 'op en afgeschaald' kan worden tussen 'behandeling' en 'begeleiding' vanuit de jeugdwet en onderwijs (zorg in onderwijs);

Kwalitatieve resultaten per 31 juli 2027

- Het organiseren van gestructureerd overleg tussen onderwijs, de gemeente en het samenwerkingsverband, op het niveau van iedere afzonderlijk aangesloten gemeente, op operationeel, tactisch en strategisch niveau, ten behoeve van de bespreking en sturing op de voortgang op de doelen, het uitvoeringsplan en de resultaten die de onderwijsinstellingen, de gemeente(n) en het samenwerkingsverband gezamenlijk gesteld hebben;
- Minimaal éénmaal per jaar wordt OOGO gevoerd tussen de wethouders jeugd (en bij voorkeur ook onderwijs) van alle aangesloten gemeenten en het samenwerkingsverband over de realisatie van de gezamenlijke ambities op basis van de inhoudelijke thema's en kwantitatieve en kwalitatieve parameters waarover in het OOGO overeenstemming bereikt is;
- We ontwikkelen per gemeente een werkwijze waarbij de gemeente, het onderwijs en het samenwerkingsverband, voor de individuele of groepen leerlingen die aangewezen zijn op een combinatie van zorg en onderwijs, gezamenlijk werken vanuit één plan (een gezin, een plan);
- Ieder kwartaal vindt afstemming plaats over de leerlingen die 'thuiszitten' (onderbroken schoolloopbaan) tussen de gemeente, het samenwerkingsverband en het "Bureau Leren" (RBL). Voorafgaand aan deze besprekingen heeft het samenwerkingsverband ervoor gezorgd dat deze leerlingen bekend en besproken zijn met het onderwijs.

Middelen

Het samenwerkingsverband zet zich in om de samenwerking tussen het onderwijs, de gemeenten en het samenwerkingsverband te verbeteren. Hierbij richt het samenwerkingsverband zich op de organisatie van de samenwerking tussen genoemde partijen op strategisch, tactisch en operationeel niveau. De begeleiders passend onderwijs en de leden van de commissie toelaatbaarheidsverklaringen ondersteunen deze samenwerking op operationeel niveau. De procesregisseur en de coördinator van het centraal ondersteuningsteam stimuleren deze samenwerking op tactisch niveau. De directeur-bestuurder stuurt op deze samenwerking op strategisch niveau.

Personele capaciteit

Medewerkers van het samenwerkingsverband

- De begeleiders passend onderwijs (BPO'ers) kennen de jeugdprofessionals van de gemeente(n) en stimuleren hen om aan te sluiten op de ondersteuningsstructuren van de scholen en bij individuele casuïstiek;
- De BPO'ers ondersteunen in de voorschoolse voorzieningen bij de signalering van de ondersteuningsbehoefte en de doorstroom van leerlingen naar het onderwijs.
- De leden van de commissie toelaatbaarheidsverklaringen gaan bij de afhandeling van de aanvragen voor een toelaatbaarheidsverklaring na of, voorafgaand aan de aanvraag, uitvoering gegeven is aan de afspraken die gemaakt zijn over integraal arrangeren en gaan hierover met betrokkenen in gesprek als dat niet zo is;
- De coördinator van het centraal ondersteuningsteam stimuleert het ontwikkelen van werkprocessen m.b.t. de overgang van de voorschoolse specialistische voorzieningen, naar het regulier onderwijs en van het onderwijs naar het specialistisch voortgezet onderwijs;
- De coördinator van het centraal ondersteuningsteam ondersteunt de operationele samenwerking tussen onderwijs, gemeenten en het samenwerkingsverband met betrekking tot 'complexe casuïstiek' en stimuleert op basis van deze ervaringen de ontwikkeling van beleid op dit gebied;
- De coördinator van het Centraal Ondersteuningsteam kan benaderd worden indien interventies die ingezet zijn om te voorkomen dat een leerling geen onderwijs meer volgt, niet het beoogde effect hebben gesorteerd en een leerling thuis komt te zitten. De coördinator zorgt vervolgens voor de inzet van begeleiders passend onderwijs met expertise op 'complexe casuïstiek'. Deze BPO'ers verlenen niet alleen inhoudelijke ondersteuning, maar begeleiden ook de constructieve samenwerking tussen de verschillende partners. Deze BPO'ers zijn hierbij alert op een passende rolname van betrokken organisaties, zodat optimaal gebruik gemaakt kan worden van ieders expertise en mandaat.
- De procesregisseurs organiseren de afstemming tussen het samenwerkingsverband, de onderwijsinstellingen en de gemeenten met betrekking tot de analyse van de data en het op te stellen beleid ten aanzien van de thema's vroeg – en voorschoolse educatie, Medisch Kinderdagverblijven,

leerlingenvervoer, 'thuiszitters' en leerplicht in relatie tot de ondersteuning van leerlingen met een zware onderwijs ondersteuningsbehoefte;

- De procesregisseurs ontwikkelen samen met betrokken gemeenten en onderwijsinstellingen beleid met betrekking tot 'de school als werkplaats';
- De directeur- bestuurder van het samenwerkingsverband initieert de ontwikkeling van een uitvoeringsagenda waarin per gemeente doelen en resultaten opgenomen zijn die door de wethouder van de gemeente, de bestuurders van de onderwijsinstellingen en door haarzelf opgesteld, gemonitord en verantwoord worden.
- De directeur-bestuurder voert jaarlijks op overeenstemming gericht overleg (OOGO) met de wethouders jeugd (en bij voorkeur onderwijs) over de uitvoering van het ondersteuningsplan en de jeugdplannen van de aangesloten gemeenten.

Financiële middelen

Verstrekt door samenwerkingsverband aan onderwijsinstellingen

- Het samenwerkingsverband verstrekt incidentele zware ondersteuningsmiddelen op basis van individuele casuïstiek, voor een beperkte periode aan de individuele school waar deze leerling onderwijs volgt. De middelen voorzien in de extra ondersteuning die voor deze leerling, die anders aangewezen is op het speciaal onderwijs, nodig is. De inzet van deze extra ondersteuning is gericht op het bieden van ondersteuning die ertoe leidt dat deze leerling, na afronding van dit traject, in staat is om het onderwijs te volgen dat aangeboden wordt met behulp van de lichte ondersteuningsmiddelen. De school die de aanvraag voor een arrangement doet motiveert op welke wijze, na afloop van het arrangement, structureel voorzien wordt in de onderwijs ondersteuningsbehoeften van deze leerling.
- Voor de individuele leerlingen in het regulier onderwijs die aangewezen zijn op de structurele inzet van zware ondersteuningsmiddelen, wordt door de aanvragende school gemotiveerd waarom het voor deze individuele leerling, met aanvullende ondersteuning, passend is onderwijs te volgen in het regulier onderwijs. Hierbij wordt gemotiveerd op welke wijze de school duurzaam en minimaal even adequaat tegemoet kan komen aan de ondersteuningsbehoefte van deze leerling. De school motiveert wat de reden is dat deze individuele leerling geen gebruik kan maken van de faciliteiten op de reguliere scholen in ons samenwerkingsverband die ingericht zijn voor leerlingen met een structurele zware ondersteuningsbehoefte. Indien deelname aan deze faciliteiten wel mogelijk is wordt de aanvraag afgewezen.

	2023	2024	2025	2026	2027
<i>Programma 2 Ononderbroken ontwikkeling</i>	3.626.876	3.226.876	3.076.876	2.926.876	2.894.376

- Voorziening van € 200.000 voor de inrichting van een ouder – en jeugdsteunpunt, waar jaarlijks middelen uit onttrokken worden;
- Financiële ruimte voor *individuele* arrangementen aflopend van 1,8 miljoen in 2023 naar structureel 1 miljoen vanaf 2025;
- Structureel 1,7 miljoen voor de inzet van het Centraal Ondersteuningsteam (COT)
- Personele lasten Coordinator COT.

Doelstelling 3: Gespecialiseerd onderwijs

Het samenwerkingsverband adviseert, faciliteert, besluit, stuurt, monitort, evalueert en verantwoordt zich.

Kwantitatieve resultaten per 31 juli 2027

- Aanvragen voor toelaatbaarheidsverklaringen en arrangementen worden binnen zes weken na aanvraag afgehandeld;
- Ouders voelen zich voldoende betrokken bij het hele proces van toeleiding naar extra ondersteuning (Kwaliteitsmonitor Ouder-betrokkenheid);
- Per 1 februari 2027 is 1,7 % van onze leerlingen aangewezen op het speciaal basisonderwijs (SBO). In de periode 1 februari 2023 tot en met 1 februari 2027 neemt het deelnamepercentage voor het SBO met 0,5% af;
- Per 1 februari 2027 is 2,2% van onze leerlingen aangewezen op het speciaal onderwijs (SO). In de periode 1 februari 2023 tot en met 1 februari 2027 neemt het deelnamepercentage voor het SO met 0,6% af;
- Het regulier onderwijs biedt in 2027 aan ongeveer 0,6% van de leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte op structurele basis onderwijs (ongeveer 200 leerlingen).

Kwalitatieve resultaten per 31 juli 2027

- Het afwegingskader dat het samenwerkingsverband hanteert in het kader van de verwijzing van leerlingen naar het speciaal (basis) onderwijs, is bekend bij de scholen en wordt gebruikt als instrument om vanuit een breed perspectief de onderwijs ondersteuningsbehoefte van leerlingen met elkaar te bespreken en in kaart te brengen. Hierdoor ontstaat bij de onderwijsinstellingen en het samenwerkingsverband een gedeeld beeld over de onderwijs ondersteuningsbehoefte van leerlingen die noodzakelijkerwijs aangewezen zijn op het speciaal (basis) onderwijs;
- Op basis van het afwegingskader voeren de leden van de commissie toelaatbaarheidsverklaringen van het samenwerkingsverband (CTLV) inhoudelijke gesprekken met de scholen over de inzet van de lichte en zware ondersteuningsmiddelen. Hierbij is handelingsgericht en cyclisch werken het uitgangspunt.
- Op regionaal niveau zijn structuren ingericht waarbij professionals van reguliere scholen en scholen voor speciaal (basis) onderwijs met elkaar informatie uitwisselen over hun onderwijs ondersteuningsaanbod, met als doel om een gedeeld beeld te ontwikkelen van dit aanbod;
- Het ondersteuningsaanbod voor meerdere leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte op de scholen voor regulier onderwijs (groepsarrangement), wordt tweemaal per jaar beoordeeld door het samenwerkingsverband;

Middelen

De scholen voor speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs worden bekostigd door het samenwerkingsverband. Ook bekostigt het samenwerkingsverband zware ondersteuningsmiddelen aan reguliere scholen die in staat zijn om onderwijs aan te bieden aan leerlingen die anders aangewezen zijn op het speciaal onderwijs.

Medewerkers van het samenwerkingsverband ondersteunen de scholen bij het indienen van aanvragen voor arrangementen en toelaatbaarheidsverklaringen. De leden van de commissie toelaatbaarheidsverklaringen (CTLV) beoordelen de aanvragen en adviseren de directeur-bestuurder ten aanzien van het te nemen besluit.

Personele capaciteit

Medewerkers van het samenwerkingsverband

- De begeleiders passend onderwijs ondersteunen de scholen bij de voorbereidingen op het indienen van een aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring of een arrangement;
- De leden van de commissie toelaatbaarheidsverklaringen (CTLV) bestuderen de ingediende aanvragen voor een toelaatbaarheidsverklaring of een arrangement en verrichten, indien van toepassing, aanvullend onderzoek door in gesprek te gaan met de ouders van leerlingen of de medewerkers van de school. Ook observeren zij leerlingen op het moment dat het bestuderen van het dossier of de gesprekken met betrokkenen onvoldoende informatie opgeleverd heeft om een advies op te stellen;
- De leden van de CTLV bestuderen de ontwikkelingsperspectief plannen van leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte in het regulier onderwijs. Hierbij stellen zij vast of de onderwijs ondersteuningsbehoefte van deze leerlingen tegemoet komt aan de criteria van 'zware ondersteuning'. Ook beoordelen zij of het onderwijsaanbod voor deze leerlingen aansluit bij hun ondersteuningsbehoefte;
- Middels het afwegingskader maken de leden van de CTLV inzichtelijk op welke wijze de besluitvorming voor de inzet van de zware ondersteuningsmiddelen verloopt en op basis waarvan bekeken wordt of een toelaatbaarheidsverklaring voor het S(B)O noodzakelijk is. Uitgangspunt is dat de ondersteuningsketen goed doorlopen is en dat alle mogelijkheden op het niveau van de school, de onderwijsinstelling en de scholen in de buurt, wijk of gemeente benut zijn om passende ondersteuning te bieden aan de leerling (BAO-BAO verwijzing);
- De administratief medewerker van het samenwerkingsverband verzorgt de administratieve verwerking van de ingediende aanvragen en handelt de genomen besluiten af.
- De coördinator van het Centraal Ondersteuningsteam, de procesregisseur en de begeleiders passend onderwijs ondersteunen scholen bij de ontwikkeling van een

onderwijs ondersteuningsaanbod in het regulier onderwijs aan een groep leerlingen die anders aangewezen is op het speciaal (basis) onderwijs;

- De medewerkers van het samenwerkingsverband stimuleren en ondersteunen de afstemming tussen medewerkers van het speciaal (basis) onderwijs en het regulier onderwijs;

Financiële middelen

Verstrekt door samenwerkingsverband aan onderwijsinstellingen

- Het samenwerkingsverband bekostigt het onderwijs aan de leerlingen in het speciaal basis onderwijs conform de wettelijke criteria die daarvoor gehanteerd worden;
- Het samenwerkingsverband bekostigt het onderwijs aan de leerlingen in het speciaal onderwijs conform de wettelijke criteria die daarvoor gehanteerd worden;

	2023	2024	2025	2026	2027
<i>Programma 3 Noodzakelijkerwijs</i>	18.870.710	19.473.565	18.551.015	17.756.184	16.903.654

- Bekostiging speciaal basis onderwijs (SBO) afnemend van 4,5 miljoen in 2023 naar 3,6 miljoen in 2027;
- Bekostiging speciaal onderwijs (SO) afnemen van 14,2 miljoen in 2023 naar 12,1 miljoen in 2027;
- Personele inzet commissie toelaatbaarheidsverklaringen (CTLV).

Meer dan 60% van de totale uitgaven worden besteed aan de bekostiging van het speciaal (basis)onderwijs. De komende jaren wordt met behulp van de lichte ondersteuningsmiddelen een afbouw gerealiseerd van het aantal leerlingen in het SBO. Met inzet van zware ondersteuningsmiddelen op de reguliere scholen (groepsarrangementen) wordt een afbouw gerealiseerd van het aantal leerlingen op het SO. In de tabel hieronder is aangegeven voor hoeveel leerlingen de komende jaren onderwijs gefaciliteerd wordt op het S(B)O.

Leerlingen met een tiv van het swv op teldatum	1-2-2022	1-2-2023	1-2-2024	1-2-2025	1-2-2026	1-2-2027
sbo leerlingen	714	706	670	634	598	562
so leerlingen						
<i>categorie 1 (laag)</i>	588	546	518	489	461	432
<i>categorie 2 (midden)</i>	215	254	244	238	230	215
<i>categorie 3 (hoog)</i>	86	99	94	91	87	80
Totaal so	889	899	856	818	778	727

MEERJARENBALANS

MEERJARENBALANS

versie 31 mei 2023

filter jaren van:

2023

tot:

2027

ACTIVA		2022	2023	2024	2025	2026	2027
	<i>Immateriële vaste activa</i>	0	0	0	0	0	0
	<i>Materiële vaste activa</i>	16.871	20.000	16.000	12.000	8.000	4.000
	<i>Financiële vaste activa</i>	0	0	0	0	0	0
	Totaal vaste activa	16.871	20.000	16.000	12.000	8.000	4.000
	<i>Vorraden</i>	0	0	0	0	0	0
	<i>Vorderingen</i>	70.491	1.530.956	100.000	100.000	100.000	100.000
	<i>Effecten</i>	0	0	0	0	0	0
	<i>Liquide middelen</i>	7.815.571	3.650.320	3.057.173	2.112.796	1.523.515	1.588.266
	Totaal vlottende activa	7.886.062	5.181.276	3.157.173	2.212.796	1.623.515	1.688.266
	Totaal activa	7.902.933	5.201.276	3.173.173	2.224.796	1.631.515	1.692.266
PASSIVA		2022	2023	2024	2025	2026	2027
	<i>Algemene reserve</i>	1.340.257	981.169	1.231.434	1.130.470	1.031.515	1.092.266
	<i>Bestemmingsreserve publiek</i>	4.569.428	3.620.107	1.341.739	494.326	0	0
	<i>Bestemmingsreserve privaat</i>		0	0	0	0	0
	<i>Bestemmingsfonds publiek</i>		0	0	0	0	0
	<i>Bestemmingsfonds privaat</i>		0	0	0	0	0
	Totaal eigen vermogen	5.909.685	4.601.276	2.573.173	1.624.796	1.031.515	1.092.266
	<i>Voorzieningen</i>		0	0	0	0	0
	<i>Langlopende schulden</i>		0	0	0	0	0
	<i>Kortlopende schulden</i>	1.993.248	600.000	600.000	600.000	600.000	600.000
	Totaal passiva	7.902.933	5.201.276	3.173.173	2.224.796	1.631.515	1.692.266

BOVENMATIG EIGEN VERMOGEN

Sinds 2021 hanteert het ministerie van OCW een signaleringswaarde voor bovenmatige reserves bij samenwerkingsverbanden. Het doel van deze signaleringswaarde is het optimaal besteden van de rijksmiddelen aan het onderwijs voor de leerlingen in onze regio. De inspectie gebruikt de signaleringswaarde bij het toezicht op een doelmatige besteding van de middelen. Voor samenwerkingsverbanden wordt het normatieve maximale publieke eigen vermogen bepaald volgens de formule: $3,5\% \times$ totale brutobaten. Het eigen vermogen van samenwerkingsverbanden dient aan het eind van ieder kalenderjaar minimaal € 250.000 te bedragen. Voor ons is dit een eigen vermogen van ongeveer 1% van de brutobaten.

In het eerste kwartaal van 2023 heeft de minister van onderwijs, de heer Wiersma, aangekondigd dat hij in 2023 een generieke korting gaat toepassen op het budget van alle samenwerkingsverbanden. Er is verder nog weinig bekend over de toepassing en de hoogte van de korting. Duidelijk is echter dat het van belang is de realisatie zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de begroting. Dit lukt alleen als de uitgaven ruim voordat de begroting vastgesteld wordt nauwkeurig te ramen zijn en de begroting zo min mogelijk 'volatiele posten' bevat. Daarnaast moet een interventie vastgesteld worden voor de situatie waarin de brutobaten afwijken van de begroting. Vooral de afwijking aan de batenkant heeft ons immers de afgelopen jaren parten gespeeld.

Voorspelbare realisatie van de begroting

Hieronder wordt uiteengezet op welke wijze wij de komende jaren zorgen voor een realisatie die zo goed mogelijk aansluit op de begroting. Er van uitgaande dat wij een begroting opstellen waarbij wij aan het eind van een kalenderjaar een eigen vermogen hebben van 2% van de brutobaten, dan kunnen we ons immers slechts een maximale afwijking permitteren van 1% negatief tot 1,5% positief. Onze kostenposten dienen dus nauwelijks onderhevig te zijn aan fluctuaties.

De kosten van de verstrekking van de lichte ondersteuningsmiddelen, die gebaseerd zijn op de leerlingenaantallen per 1 februari T-1, kunnen ruim voor de vaststelling van de begroting nauwkeurig bepaald worden. Ook de uitgaven die besteed worden aan de bekostiging van het speciaal (basis) onderwijs, zijn ruim voor de vaststelling van de begroting van een bepaald kalenderjaar bekend. Door zorgvuldig financieel beheer kan ook de afwijking van organisatiekosten goed gemanaged worden.

Aan de uitgavenkant is de meest 'volatiele' post de (groeps)arrangementen. Deze uitgaven zijn tot eind 2024 beschikbaar aan de onderwijsinstellingen. Ook voor de kalenderjaren 2025, 2026 en 2027 worden al deze middelen in de eerste maand van dat kalenderjaar aan de onderwijsinstellingen verstrekt. Evenals de werkwijze die in 2023 gehanteerd is, plaatsen de onderwijsinstellingen deze middelen op een balanspositie 'vooruit ontvangen tegoeden' en het samenwerkingsverband deze middelen op een

balanspositie 'vooruit betaalde tegoeden'. Geleidelijk groeien we naar een situatie waarbij een groter deel van deze middelen aangewend wordt voor de 'groepsarrangementen' en een kleiner deel voor de 'individuele arrangementen'. De groepsarrangementen zijn structurele faciliteiten, zodat een steeds groter deel van het budget dat beschikbaar is voor de arrangementen, ruim voor de vaststelling van de begroting, nauwkeurig te ramen is en er minder risico is op afwijkingen van de begroting.

De afgelopen jaren is de grootste afwijking van de begroting veroorzaakt door fors hogere brutobaten dan eerder geraamd. Deze hogere baten ontvingen we veelal in het laatste kwartaal van het kalenderjaar, waardoor een doelmatige besteding niet meer te realiseren was. In de komende vierjarige periode besteden we onvoorziene extra baten aan de verstrekking van lichte ondersteuningsmiddelen aan de onderwijsinstellingen. Deze extra lichte ondersteuningsmiddelen worden door de onderwijsinstellingen aantoonbaar besteed aan de inrichting van faciliteiten voor leerlingen met een didactische achterstand of voorsprong van anderhalf tot twee jaar ten opzichte van leerlingen die zich meer 'gemiddeld' ontwikkelen. Hierbij wordt dezelfde systematiek gehanteerd als bij de verstrekking van de 'zware ondersteuningsmiddelen' waarbij de onderwijsinstellingen deze extra lichte ondersteuningsmiddelen plaatsen op een balanspositie 'vooruit ontvangen tegoeden' en alleen aanwenden voor het afgesproken doel.

Financiële middelen die geplaatst zijn op een balanspositie 'vooruit betaalde tegoeden' tellen mee bij het vaststellen van de hoogte van het eigen vermogen. De aanwending van deze extra baten op de hierboven beschreven manier borgt vooral de doelmatige besteding ervan en voorkomt dat we de doelmatigheid van de besteding niet goed kunnen aantonen aan de inspectie. Pas op de langere termijn, als de financiële middelen die het samenwerkingsverband verstrekt aan de onderwijsinstellingen gekoppeld zijn aan de organisatie van een structureel onderwijsaanbod, kunnen we een begroting inrichten waarbij de kans dat er een afwijking is van meer dan 2% tot nihil is.

	2023	2024	2025	2026	2027
Bepaling mogelijk publiek bovenmatig vermogen					
<i>Signaleringswaarde (3,5% van de baten - minimum €250.000)</i>	933.690	932.942	933.369	933.797	932.474
<i>Publiek eigen vermogen</i>	4.601.276	2.573.173	1.624.796	1.031.515	1.092.266
Mogelijk bovenmatig vermogen	3.667.586	1.640.231	691.427	97.718	159.792

CODE GOED BESTUUR

Het samenwerkingsverband gebruikt de code goed bestuur zoals die is beschreven in artikel 171 van de WPO. Deze code is geschreven voor het onderwijs, maar ook goed bruikbaar voor samenwerkingsverbanden. Sinds 1 januari 2021 is een nieuwe code 'goed bestuur' van kracht. Het bestuur van het samenwerkingsverband houdt zich aan de bepalingen van deze code en geeft er actief invulling aan via het uitgangspunt 'pas toe en leg uit' zich te verantwoorden over de gemaakte keuzes.

Aan deze code liggen vier principes ten grondslag:

Het bestuur zorgt voor goed onderwijs aan alle kinderen;

Het bestuur werkt integer en transparant;

Het bestuur werkt voortdurend in verbinding met de maatschappelijke context;

Het bestuur werkt actief aan de professionaliteit van zichzelf en de organisatie.

Besturen in het primair onderwijs zijn verantwoordelijk voor het verzorgen van goed onderwijs aan alle leerlingen. Alle kinderen hebben recht op een passende, gezonde en veilige speel- leef- en leeromgeving. Het is de verantwoordelijkheid van besturen van onderwijsinstellingen om hiervoor mede zorg te dragen en het leer- en ontwikkelrecht van kinderen waar te maken. Het samenwerkingsverband werkt in het verlengde van deze opgave en ondersteunt en faciliteert bestuurders van deze onderwijsinstellingen het onderwijs zodanig in te richten dat dit aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van alle leerlingen in onze regio. In de praktijk is er sprake van een samenspel tussen de leden van de vereniging, het bestuur van het samenwerkingsverband en de directeuren van de scholen. Het bestuur van het samenwerkingsverband en de schoolbesturen zijn aanspreekbaar op hun bijdrage aan een regionaal dekkend aanbod van onderwijs ondersteunings-faciliteiten.

Het samenwerkingsverband werkt vanuit een maatschappelijke opgave en voert deze uit met publieke middelen. Het bestuur van het samenwerkingsverband zet de beschikbare middelen doeltreffend en doelmatig in om onze visie, zoals opgenomen in het ondersteuningsplan "Meer mogelijk maken" te realiseren en is medeverantwoordelijk voor de toegankelijkheid van het onderwijs voor alle kinderen.

Van het bestuur van het samenwerkingsverband mag worden verwacht dat zij integer en transparant handelen. Een leidraad voor het moreel kompas van de bestuursleden is dat het persoonlijk belang altijd ondergeschikt is aan de maatschappelijke opgave en het organisatiebelang.

Daarnaast is het bestuur transparant over de manier waarop de maatschappelijke opgave wordt ingevuld en gefinancierd, hoe keuzes tot stand komen en op welke wijze

waarden, belangen en overtuigingen daarin een rol spelen. De dialoog met verschillende belanghebbenden die, voorafgaand aan bestuurlijke besluitvorming plaatsvindt, is hier een wezenlijk onderdeel van.

Ook de scheiding tussen bestuur en toezicht, met een heldere en hanteerbare rolopvatting is voorwaardelijk voor integer en transparant bestuur. De toezichthouders geven uitvoering aan de eigen informatievoorziening door actief in gesprek te gaan met vertegenwoordigers van de werkeenheden, de ondersteuningsplanraad, de medezeggenschapsraad personeel en andere belanghebbenden. In het samenspel tussen de directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband en de toezichthouders is sprake van strategische samenwerking, kritische afstand, tegenspraak en het aanreiken van andere perspectieven.

Een belangrijke randvoorwaarde voor onafhankelijk toezicht en het vermijden van de schijn van belangenverstrengeling is de onverenigbaarheid van bestuursfuncties en toezicht functie. Het bestuur van het samenwerkingsverband bestaat daarom uit vier intern toezichthouders en één externe toezichthouder. De toezichthouders nemen niet deel aan de algemene vergadering van de vereniging. De inrichting van onze vereniging is zodanig gekozen en vastgelegd in onze statuten dat deze mogelijke belangenverstrengeling zoveel mogelijk voorkomen wordt.

Het bestuur betreft de ondersteuningsplanraad, die bestaat uit medewerkers van de scholen en ouders, actief bij de beleidsvoorbereiding en evaluatie en nodigt hen uit tot kritische tegenspraak. Daarnaast is ook de medezeggenschapsraad voor de medewerkers die in opdracht van het samenwerkingsverband werken, goed aangesloten en betrokken bij de beleidscyclus zodat zij invulling kunnen geven aan hun rol. De medezeggenschapsraad richt zich met name op de kwaliteit van de dialoog tussen de directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband en de medewerkers.

Het bestuur geeft actief invulling aan het uitgangspunt van bestuurlijke transparantie. Deze open houding stimuleert het gesprek met belanghebbenden en maakt hierbij zichtbaar waar het samenwerkingsverband voor staat en wat zij bereikt. Het samenwerkingsverband gaat bij het opstellen van nieuw beleid of het evalueren van huidig beleid in gesprek met belanghebbenden. Hierdoor faciliteert het samenwerkingsverband hen om mee te denken over de koers van de organisatie. Het bestuur van het samenwerkingsverband werkt integer en is bereid zich hierover te verantwoorden.

Het verzorgen van goed onderwijs is onlosmakelijk verbonden met de bredere verantwoordelijkheid voor de zorg, veiligheid en het creëren van gelijke ontwikkelingskansen voor kinderen. Het samenwerkingsverband, de bestuurders van de onderwijsinstellingen en andere relevante partijen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het aanbod van onderwijs, de ontwikkeling en zorg voor alle kinderen. Dat betekent dat we actief verbinding zoeken

en samenwerken met elkaar en met andere organisaties in onze omgeving. Dat vraagt om een open houding, een focus op het bredere maatschappelijke belang en tegelijk om oog voor kinderen in hun eigen specifieke context. Hierbij waardeert en respecteert het bestuur van het samenwerkingsverband de kennis, ervaring en verantwoordelijkheden van haar partners en geeft vanuit een gedeelde visie en ambitie in constructieve samenwerking met deze partners uitvoering aan haar eigen verantwoordelijkheden.

Onderwijsbesturen, zorgaanbieders en andere partijen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een regionaal dekkend aanbod van onderwijs en zorg. De gezamenlijke verantwoordelijkheid van deze partijen is een leidend principe en gaat boven het belang van de eigen organisatie. In lijn met de nieuwe code goed bestuur heeft het bestuur van het samenwerkingsverband met de leden van de vereniging gereflecteerd op en de dialoog met elkaar gevoerd over, de mate waarin eenieder zich committeert aan deze achterliggende waarden en principes.

Voortdurende aandacht voor professionaliteit van bestuur en organisatie is één van de basisprincipes van goed bestuur. Reflectie op het eigen functioneren is een wezenlijk onderdeel van bestuurlijke professionalisering. Het bestuur van het samenwerkingsverband stimuleert een professionele cultuur die ruimte biedt voor persoonlijke en collectieve ontwikkeling.

GOVERNANCE

Sinds 2020 is ons samenwerkingsverband een vereniging met als bestuursmodel een raad van beheermodel (one tier). Naast de algemene ledenvergadering (ALV) is er één bestuursorgaan met toezichthoudende en uitvoerende bestuurstaken. Deze vorm van scheiding is op grond van het bepaalde in artikel 17b Wet op het primair onderwijs wettelijk toegestaan⁹. Daarnaast is deze functionele scheiding tot dusverre goed werkbaar geweest en passend bij het uitgangspunt van de wetgever, dat de bevoegde gezagsorganen samen het bestuur vormden.

In de praktijk zijn de verschillende rollen evenwel niet duidelijk gescheiden. De rol van het intern toezicht, toebedeeld aan het toezichthoudend deel van het bestuur, is niet altijd even helder. Dit wordt o.a. veroorzaakt doordat we tijdens de vorige periode niet beschikten over een intern toezichtkader. Een toezichtskader waarin ook een besluitvormingsprotocol opgenomen is geeft meer informatie wie wanneer welke rol heeft. Onduidelijkheid van rollen bestaat ook in relatie tot de besluitvorming op het niveau van de ALV. In de statuten is de routing en de status van de te nemen besluiten tussen bestuur en ALV onvoldoende uitgewerkt. Dit pakken we op door naast een bestuursreglement ook een huishoudelijk reglement voor de ALV op te stellen.

Daarnaast is er bij het ministerie van OCW sprake van voortschrijdend inzicht ten aanzien van de eisen die gesteld gaan worden aan de governance van samenwerkingsverbanden. Ook is per 1 juli 2021 de 'Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) in werking getreden en dient het bestuur te opereren volgens de code Goed Bestuur PO. Vanuit het ministerie van OCW is er een oproep om in ieder geval één extern toezichthoudend lid in het bestuur te hebben en is wetgeving in de maak om het toezichthoudend deel van het bestuur geheel uit extern toezichthouders samen te stellen. Sinds 1 juli 2021 moeten de statuten van verenigingen, stichtingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen regels bevatten die gaan over belet of ontstentenis van bestuurders en commissarissen. Ontstentenis is als een bestuurder niet meer in functie is. Bijvoorbeeld bij ontslag, uittreden of bij overlijden. Belet is als een bestuurder tijdelijk niet kan besturen, zoals bij schorsing of ziekte. De statuten moeten in dergelijke gevallen aangeven wie beslissingen mag nemen als het bestuur of de commissarissen dat niet kunnen. Zo voorkom je een patstelling. Een belet- en ontstentenisregeling geldt al voor bv's en nv's.

Het bovenstaande heeft geleid tot een zelfevaluatie bij het bestuur met als conclusie dat een organieke scheiding door middel van het instellen van een Raad van Toezicht (RVT) bestaande uit externe leden beter passend en toekomstbestendig is. Het toevoegen van externe deskundigheid anticipeert op de maatschappelijke en politieke

---

⁹ Waarin staat dat het interne toezicht onafhankelijk van het bestuur moet functioneren.

wensen en brengt het samenwerkingsverband verder en lost het probleem rondom de “dubbelrol” van de huidige bestuurders op. De aangesloten besturen blijven betrokken en maken allen gelijkelijk deel uit van de ALV. Er ontstaat hiermee meer evenwicht tussen de aangesloten besturen.

De ALV en de RvT zijn beide statutaire organen. Er is derhalve een statutenwijziging vereist. Bij deze statuten wijziging worden direct de overige wettelijke eisen meegenomen (onstentenisregeling en tegenstrijdig belangenregeling).

De ALV dient de omvang van de RvT vast te stellen en de leden van de RvT te benoemen. De selectieprocedure dient te geschieden aan de hand van openbaar gemaakte profielschetsen met daarin de gezochte deskundigheden. De Ondersteuningsplanraad heeft adviesrecht ten aanzien van deze profielschetsen.

In deze nieuwe situatie die van kracht is vanaf 2024 houdt de Raad van toezicht integraal en onafhankelijk toezicht op het beleid van het bestuur. De RvT vervult tevens de werkgeversrol naar de directeur-bestuurder. De RvT van een vereniging kent geen eigen wettelijke regeling; de bevoegdheden van de RvT dienen statutair te worden vastgelegd. De ALV komt alle bevoegdheden in een vereniging toe, voor zover deze niet bij wet of statuten aan een ander orgaan (zoals de RvT) zijn opgedragen. De aan de ALV voorbehouden bevoegdheden zijn (in beginsel) statutenwijziging, goedkeuring jaarrekening, benoeming/ontslag bestuur en toelating nieuwe leden/opzeggen lidmaatschap en het instemmen met het ondersteuningsplan.

BEKOSTIGINGSSYSTEMATIEK

Bijlage 1

Met ingang van 1 januari 2023 is de bekostiging van samenwerkingsverbanden vereenvoudigd. Praktisch gesproken is de nieuwe systematiek op 1 januari 2023 in werking getreden, maar omdat 1 februari 2022 de teldatum is voor het kalenderjaar 2023, is de wet al begin 2022 in werking getreden.

De vereenvoudiging bestaat uit de volgende maatregelen:

1. De gemiddelde gewogen leeftijd (GGL) is afgeschaft;
2. Er is geen onderscheid meer in de bekostiging tussen onderbouw en bovenbouw;
3. De personele en materiële bekostiging zijn samengevoegd;
4. De volledige bekostiging wordt op kalenderjaarbasis beschikt en uitbetaald, waarbij de teldatum is gewijzigd van 1 oktober t-1 naar 1 februari t-1.
5. Het speciaal basis onderwijs (SBO) wordt op dezelfde wijze bekostigd als het speciaal onderwijs (SO). De zogenaamde 2% behoort vanaf 1 januari 2023 tot het verleden.
6. De groeiregelingen SBO en SO zijn afgeschaft. De nieuwe teldatum is immers 1 februari. Samenwerkingsverbanden moeten wel door middel van een 'vangnetregeling' in hun ondersteuningsplan aangeven hoe ze omgaan met 'meer dan evenredige groei in het SBO en SO in de periode tussen 1 februari en 1 juni.
7. Het meebetalen aan de overschrijding van het ondersteuningsbudget is gewijzigd: deze overschrijding komt alleen ten laste van de scholen die kunnen doorverwijzen. Het speciaal onderwijs betaalt hier nooit aan mee.

Meer informatie over de bekostigingssystematiek is te vinden door te klikken op deze link: [Brochure-vereenvoudiging-bekostiging-po-oktober-2022](#).

Meer informatie over de hoogte van de financiële verstrekkingen is te vinden door te klikken op deze link:

[https://rsvbreda-my.sharepoint.com/personal/m_degroot_rsvbreda_nl/Documents/Beleid/Ondersteuning_splan/Versie%20OP%20voor%202023%20mei%202023/Bijlagen/Begrotingsmodel%20BAO%20\(Versie%2027%20september%202022\).xlsx](https://rsvbreda-my.sharepoint.com/personal/m_degroot_rsvbreda_nl/Documents/Beleid/Ondersteuning_splan/Versie%20OP%20voor%202023%20mei%202023/Bijlagen/Begrotingsmodel%20BAO%20(Versie%2027%20september%202022).xlsx)

VANGNETREGELING

Bijlage 2

Vanaf de invoering van de nieuwe bekostigingssystematiek per 1 januari 2023 bestaat voor samenwerkingsverbanden de wettelijke verplichting¹⁰ om een vangnetregeling vast te stellen voor de scholen voor gespecialiseerd onderwijs. Deze regeling heeft tot doel de gevolgen van het verdwijnen van de peildatum voor de bepaling van de tussentijdse groei van het aantal leerlingen op te vangen. De vangnetbepaling is er om scholen voor gespecialiseerd onderwijs in bepaalde omstandigheden aanvullende bekostiging te verstrekken voor de toename van het aantal leerlingen na de (nieuwe) teldatum van 1 februari. Deze scholen ontvangen voor deze leerlingen geen bekostiging vanuit het Rijk in het volgende kalenderjaar, omdat ze niet in de teldatum van 1 februari zitten. Hierdoor komt een verantwoorde bedrijfsvoering mogelijk in het gedrang (de lasten gaan sterk uit de pas lopen met de baten). De vangnetbepaling is er dus om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen. De toename van het aantal leerlingen moet meer dan gemiddeld zijn.

Wij sluiten ons aan bij de vangnetregeling die opgesteld is door een werkgroep op initiatief van het Steunpunt Passend Onderwijs bestaande uit de PO-Raad, de VO-raad, de Sectorraad GO, het Netwerk LPO en de Sectorraad SWV VO. Ons samenwerkingsverband bekostigt de S(B)O scholen aan de hand van de netto instroom per ondersteuningscategorie van de leerlingen met een nieuwe toelaatbaarheidsverklaring en nieuwe residentiële leerlingen (niet zijnde ingeschreven bij een JJI of GJI) uit ons samenwerkingsverband in de periode 2 februari t/m 1 juni. Deze bekostiging heeft betrekking op het kalenderjaar dat volgt op de periode waarin de instroom heeft plaatsgevonden.

De vangnetbepaling wordt als volgt uitgevoerd:

1. Een S(B)O school stelt zelf vast dat het aantal ingeschreven leerlingen met een toelaatbaarheidsverklaring (inclusief de residentiële leerlingen niet zijnde ingeschreven bij een JJI of GJI) op de school in de periode 2 februari t/m 1 juni meer is toegenomen dan in de periode 1 september t/m 1 februari. Als dit het geval is, dan is er sprake van een meer dan gemiddelde toename en worden de volgende stappen gevolgd.
2. De school stuurt een declaratie naar het samenwerkingsverband, waarin onderstaande opsomming verwerkt is. De declaratie wordt uiterlijk 1 oktober verstuurd. Indien dit vanwege omstandigheden niet lukt, dan laat de school voor

---

¹⁰ artikel 18, lid g uit de WPO

gespecialiseerd onderwijs dit uiterlijk 1 oktober aan het samenwerkingsverband weten en wordt er gezamenlijk naar een oplossing gezocht.

- i) Een onderbouwing van de meer dan gemiddelde toename uit stap 1.
  - ii) De netto instroom (instroom minus uitstroom) per ondersteuningscategorie uit ons samenwerkingsverband in de periode 2 februari t/m 1 juni. De instroom betreft alle ingeschreven leerlingen met een nieuwe toelaatbaarheidsverklaring en de nieuwe residentiële leerlingen niet zijnde ingeschreven bij een JJI of GJI. Voor de uitstroom zijn alle leerlingen relevant, niet zijnde ingeschreven bij een JJI of GJI. Een SBO-school maakt geen onderscheid naar een ondersteuningscategorie.
  - iii) Het bedrag per ondersteuningscategorie, dat bestaat uit de netto instroom per ondersteuningscategorie vermenigvuldigt met de bedragen uit de ministeriële regeling.
  - iv) Het totaal bedrag voor ons samenwerkingsverband, dat bestaat uit een optelsom van de bedragen per ondersteuningscategorie. Indien dit totaal bedrag negatief is, dan stuurt de school voor gespecialiseerd onderwijs geen declaratie.
3. Het samenwerkingsverband verifieert de declaratie van de school op basis van de beschikbare informatie vanuit DUO. Bij correcte verificatie, maakt het samenwerkingsverband het bedrag in het nieuwe kalenderjaar over naar de school voor gespecialiseerd onderwijs.

De handreiking is te vinden door op onderstaande link te klikken: [Handreiking-vangnetbepaling-voor-meer-dan-gemiddelde-groei-gespecialiseerde-scholen-24-5-2022.pdf \(steunpuntpassendonderwijs-povo.nl\)](#)

PROCEDURES

De procedures die het samenwerkingsverband hanteert zijn te vinden via onderstaande link op onze website. De procedures vragen de mogelijkheid om deze regelmatig bij te stellen, zodat ze blijven aansluiten bij actuele ontwikkelingen. Het gaat hier o.a. over het informeren met betrekking tot het terug- of overplaatsen vanuit het speciaal onderwijs naar het regulier onderwijs (artikel 18a, achtste lid, onder d, WPO en artikel 2.47, negende lid, onder d, WVO 2020) en de wijze waarop ouders worden geïnformeerd over de ondersteuningsvoorzieningen en de onafhankelijke ondersteuningsmogelijkheden (artikel 18a, achtste lid, onder f, WPO en artikel 2.47, negende lid, onder f, WVO 2020).

[RSVBREDA EO - Documentenbibliotheek](#)